

DIRVA

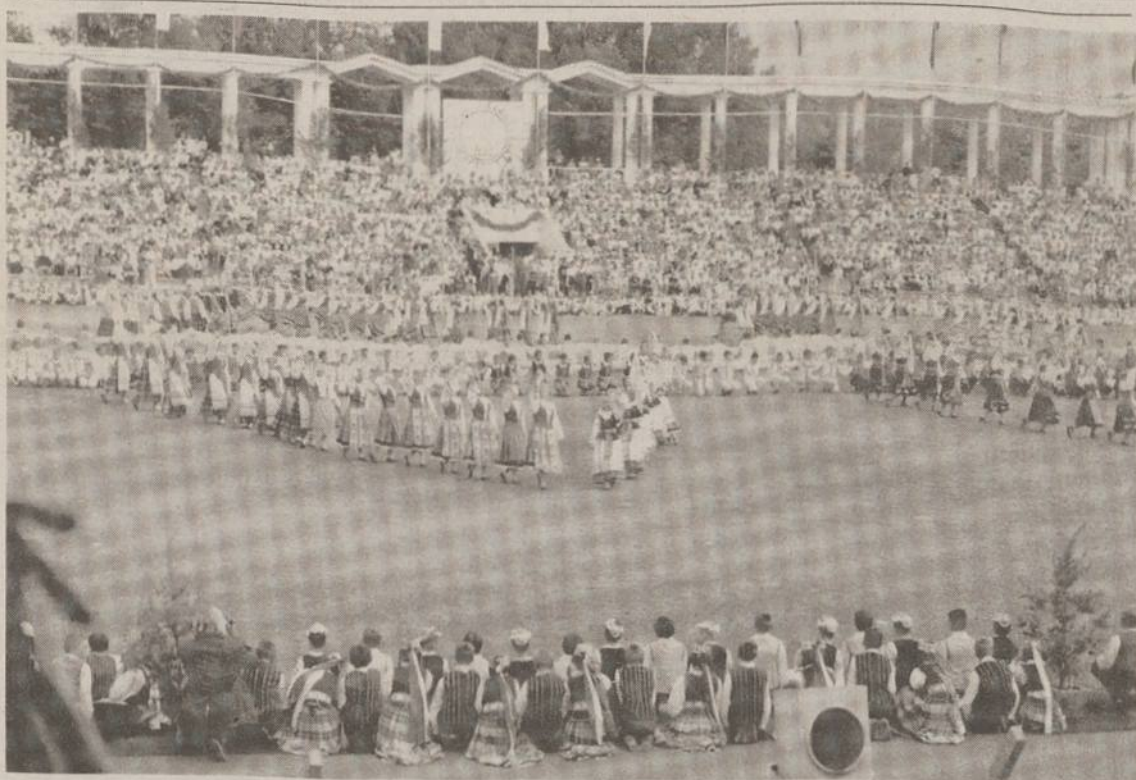
SECOND CLASS USPS 157-530

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX AUGUST - RUGPJŪČIO 18, 1994 Nr. 32

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

DAINAVO IR ŠOKO VISA LIETUVA...

Vaidai iš Pasaulio lietuvių dainų šventės Vilniuje 1994 m. Viršutinėje nuotraukoje daugiataktantinis choras Vingio parko estradoje; apatinėje - Tautinių šokių diena Vilniaus "Žalgirio" stadione.

V. Klierio nuotr.

TIKRI IR NETIKRI DERYBŲ OBJEKTAI

Aistros dėl Rusijos karinio tranzito per Lietuvą vėl kiek apribo, tačiau jos dar kartą apnuogino keistas mūsų tautinės užsienio politikos puses.

Buvo laikai, kuomet tą politiką kiekvienas gerai suprato ir galėjo sudėstyti į kelias aiškias tezes.

Pirma – Lietuva yra nepriklausoma Europos valstybė, ji niekada nebuvo SSSR dalimi ir niekada nebus kokių nors mainų ar prekybos objektu.

Antra – Lietuva integruojasi į Vakarų Europą taip, kaip ją diktuoja Lietuvos interesai.

Trečia – Lietuvos saugumą turi garantuoti šalies gynyba ir gerai veikiančios Europos saugumo sistemos, ir panašiai.

Po to, kai iš krikdimo Saudargo vadovavimą užsienio politikai perėmė darbietis Gylis ir nepartinis prezidentu tapęs Brazauskas, pasirodė, kad užsienio politikoje yra ... per daug politikos. Pradžioje siūlyta politiką ekonomizuoti, bet kai tam neužteko sugebėjimų, nutarta ją depolitizuoti. Buvo pradėta ruošti užsienio politikos koncepcija, kuri oficialiai teberuošiam jau antri metai. Taigi formaliai užsienio politika neturi jokios koncepcijos, o politikos depolitizacija primena dekoфеinizuotą kavą, kuri bendru atveju yra skiriama pakrikusios sveikatos vartotojams.

Surogatus mėgsta ne tik

dideli diktatoriai, bet ir smulkūs save mylintys režimėliai. Noras pakeisti tikrą netikrą, juoda vadinti balta, atsirado jau pirmomis depolitizacijos dienomis.

Lietuva, šiaip taip išmokiusi pasaulį nelaikyti savęs SSSR dalimi, vėl imta pačių lietuvių vadinti buvusią sovietinę respubliką. Padaryta viskas, kad lietuviai pamirštų, kaip tvirtai stovėjo Baltijos kelyje, kaip apgynė parlamentą nuo neva nenugalimos sovietinės armijos tankų ir kaip neišsigando imperijos. Užsienio reikalų ministras su visais pavaduotojais kiekviena proga įtikinėjo Lietuvą esant labai maža ir bejėgiška valstybe, kurios nepriklausomybė šiaip sau vieną dieną nukrito iš dangaus. Tokiai Lietuvai, suprask, geriau net į savo vidaus reikalus nesi-kišti.

Pakaktų parašyti ministrams ir prezidentui blogą pažymį iš geografijos (Lietuva pagal plotą ir gyventojų skaičių yra vidutinė Europos valstybė!), jei tik šnekomis viskas ir pasibaigtų. Deja, nutarė, kad mažai ir silpnai nėra ko ir gintis, karinės doktrinos "žinovai" paliko neginamas mūsų sienas ir oro erdvę. Kad kas nepagalvotų, jog Lietuvoje politikuojama. Visai sunaikinti armiją kol kas per anksti, dar reikalinga tokia sau vidaus kariuomenė, kuri reikalinga kovai su vidaus priešais (tokių, pasak

(Nukelta į 5 psl.)

ANTANAS SMETONA

(120 metų gimimo ir 50 metų mirties sukakties proga)

Jonas Jurkūnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Nevardinsiu Antano Smetonos kaip valstybės prezidento darbų ar ir klaidų platesne analize. Tam jau surašyta ne viena knyga, bet kai kurie momentai reikalingi paryškinimo.

Jo paskelbtas Lietuvos neutralitetas prasidedant Antrajam pasauliniam karui, nepaliko jokios hipotekos nei anksčiau mūsų laisvinimo veiksniams, nei dabar atstatyti nepriklausomai Lietuvai. O tai parodo prezidento Antano Smetonos kaip valstybininko tolimą teisingą pramatymą.

Antrasis momentas tuo metu, t.y. 1940 m. birželio mėn. 15 d., jo pasitraukimas iš krašto gal smerkiamai su-

jaudinęs visą tautą, šiandien laiko perspektyvoje atrodo kitaip. Jo pasitraukimas sumaišė bolševikų kortas. Žinoma, buvo visvien suvaidinta komedija ir paprašyta Stalino saulės – bet vieno tai komedijai trūko, Antano Smetonos parašo, kaip valstybės prezidento. Ir tai yra daug.

Pasitraukęs iš Lietuvos ir atvykęs į JAV Antanas Smetona nesėdėjo sudėjęs rankų, surado daug Lietuvai draugų amerikiečių tarpe, su dideliu atsidėjimu dirbo keldamas Lietuvos bylą, lankydamas įvairias lietuviškas kolonijas ir rašydamas spaudai. Labai gaila, kad įsivyravusios partinės nuotaikos nuėjo taip toli, kad jį apskundė Amerikos vyriausybei ir toji uždėjo jam

tam tikrus suvaržymus.

Ir mums atkilus į šitą kraštą dar netrumpą laiką lietuviškoje spaudoje tilpdavo įvairiausi asmeniškai prasi-manymai ne tik prieš prezidentą, bet ir prieš jo šeimos narius, ypač sūnų Julijų Smetoną. Tie prasi-manymai su tiesa neturėjo absoliučiai nieko bendra.

Antanas Smetona – kontraversinė asmenybė, bet parafrazuojant Antano Olio žodžius, pasakytus minint Antano Smetonos dešimties metų mirties sukaktį Chicagoje, parodykit man žmogų, kuris neturi priešų ir aš parodysiu žmogų, neturintį principų.

Arba Algirdas Greimas klausia, o kam iš viso Lietuvoje buvo reikalingas Antanas Smetona? Ir pats atsako: tam, kad visi dar net iki šiol galėtų jį neigti ir kad jisai savo pastovumu galėtų teigti Lietuvos nepriklausomybę.

Ir tas neigimas iki šiol tęsiasi ir tęsiasi. Iš pikčiausių oponentų tai J. Augustaitis su savo knyga "Antanas Smetona ir jo veikla". Perskaicius tą nedidelio formato 154 psl. knygą, kurioje bandoma už viską kaltinti Antaną Smetoną ir kartu smerkti Aleksandrą Merkelį už jo veiklą "Antanas Smetona", susidaro įspūdis, kad J. Augustaitis jaučia didelę neapykantą Smetonai todėl ir daugumas jo teiginių vietomis lėkšti, neparemti didesne analize. Pasiklystama ir aritmetikoje 28% laikant daugiausia, o kuo laikyt sekančius 72%?

Antroji knyga – tai A. Eidinto "Antanas Smetona". Vidutinio formato, 232 psl. Čia A. Eidintas žymiai sutesniu metodu bando neva objektyviai vaizduoti Antaną Smetoną.

Labai jau tarybinis kva-

pu padvelkia "pažangus visuomenės veikėjas Justas Paleckis, buvęs tautininkų uždarytos jaunimo sąjungos pirmininkas", imamas kaip liudytojas Smetonos elgsenai bei politikai charakterizuoti. Galbūt A. Eidintui "Justas Paleckis pažangus visuomenės veikėjas", o lietuvių būsimoje Lietuvos istorijoje, jei jos nėrašys A. Eidintas, Justas Paleckis bus pardavęs Lietuvą už Stalino saulę – tiesiai sakant išdavikas.

Neteisingiems A. Eidinto teigimams nušviesti Kultūros Baruose Viktoras Alekna paskelbė atvirą laišką istorikui Alfonsui Eidintui, pavadindamas "Tiesa ir netiesa apie A. Smetoną" 1989.02.01. To laiško pabaigą čia pateikiu:

"Savo apybraižą apie A. Smetoną pradėdote smulkiu 1940 m. birželio mėnesio

(Nukelta į 4 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOJE SAUSRA. TIKIMASI UŽSIENIO PARAMOS.** Rugpjūčio 4 dieną Vilniuje, Žemės ūkio ministerijoje įvyko susitikimas su G-24 šalių grupės ambasadoriais, reziduojančiais Lietuvoje, taip pat su įvairių tarptautinių misijų atstovais. Žemės ūkio ministras Rimantas Karazija susitikimo dalyvius informavo apie alinančios sausros padarytus nuostolius žemdirbiams. Pasak ministro, daugelyje vietų, ypač Rytinėje Lietuvos dalyje išdžiūvo vasarojus, labai menki žiemkenčių grūdai. Ypatingai nukentėjo bulvių laukai – daug kur visiškai nebus derliaus. Dvigubai mažiau negu pernai bus nukasta cukrinių runkelių ir perdirbėjai stokos vietinės žaliavos cukraus gamybai. Išdegė nuo saulės ganyklos, kai kur bendrovės ir ūkininkai gyvulius jau pradėjo šerti žiemai sukauptais pašarais. Detali informacija apie padėtį Lietuvoje dėl sausros, sakė ministras, bus perduota ekonomikai stiprių valstybių vyriausybėms. Iš jų tikimasi sulaukti paramos.

• **PRIVATUS DANIJOS PRINCO VIZITAS.** Lietuvoje su keturių dienų privačiu vizitu lankėsi Danijos princas Frederik Andre Henrik Christian. Rugpjūčio 4 dieną atvykęs į Vilnių, princas apsistojo "Šarūno" viešbutyje. Penktadienį garbingas svečias susitiko su Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnais, Vilniaus universiteto profesūra, taip pat su buvusiais šalies vadovais, dabar pasitraukusiais į verslo sritį. Princo vizito tikslas – susipažinti su Lietuvos politiniu, ekonominiu bei kultūriniu gyvenimu ir surinkti medžiagą magistro darbui "Baltijos valstybių užsienio politika nuo nepriklausomybės atkūrimo". Danijos sosto įpėdinis jau lankėsi Estijoje bei Latvijoje. Jis studijuoja Orhuso universitete (Danija), politinių mokslų ir konstitucinės teisės fakultete. Penktadienio vakarą princas išvyko į Palangą, ir šeštadienio rytą susitiko su tuo metu Nidoje poilsiausiu Lietuvos Prezidentu Algirdu Brazausku. Į Kopenhagą Danijos sosto įpėdinis išskrido sekmdienį, prieš tai aplankęs Kauną.

• **DANAI PADEDA LIETUVOS KAIMUI.** Iš Danijos atgabenta 150 veislinių kiaulių. Gyvosios siuntos vertė – daugiau kaip 1 milijonas 400 tūkstančių daniškų kronų. Lietuvoje numatoma kurti didelį kiaulių veislininkystės centrą. Danų kiaulės, specialistų tvirtinimu, padės gerinti vietinių gyvulių genofondą. Jos atsiųstos pagal Lietuvos ir Danijos vyriausybių bendradarbiavimo bei paramos Lietuvos žemės ūkiui programą. Atvyks konsultaciniam darbui ir žymių Danijos gyvulininkystės specialistų grupė. Bendromis pastangomis siekiama, kad Lietuvos ūkininkai atgautų gerą prieškario laikų bekonų augintojų vardą.

• **LIETUVOS SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ RAIDA.** Statistikos departamentas pranešė, kad liepos mėnesio infliacija Lietuvoje sudarė 2,1 procento. Per pastarąjį mėnesį labiausiai pabrango išlaidos būstui, kuras ir energijai – 13,5 proc. 4 proc. pabrango alkoholiniai gėrimai, 2,8 proc. – sveikatos priežiūra ir medicinos paslaugos. Maisto produktų kainų indeksas per mėnesį padidėjo 0,1, drabužių ir avalynės – 1 procentu. Lietuvos pramonė dabar pagamina 30,5, žemės ir miškų ūkis – 25,2, transportas ir ryšiai – 11,8 proc. bendrojo vidinio produkto. Žemės ūkyje vis daugiau produktų pagaminama privačiuose ūkiuose: iš privačių ūkių gaunama 70 proc. viso pieno, daugiau kaip 90 proc. bulvių ir t.t.

• **PAŽADĖTA KANADOS PARAMA LIETUVAI.** Rugpjūčio 8 d. Vilniuje buvo pasirašyta Kanados ir Lietuvos vyriausybių sutartis dėl prekybos ir verslo. Ją pasirašė Lietuvoje viešėjęs Kanados parlamento sekretorius užsienio reikalams Džesis Glisas ir Lietuvos užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška. Šių valstybių tarpusavio prekybos apimtis per pirmąjį šių metų pusmetį pasiekė 12 milijonų dolerių, tačiau, specialistų nuomone, galimybės yra daug didesnės. Kanada mato neblogas perspektyvas bendradarbiauti žvejybos srityje, taip pat aprūpinant Lietuvos ūkininkus kanadietiška žemės ūkio technika. Lietuva į Kanadą eksportuoja gyvulius, tekstilę, juoduosius metalus ir turi galimybę šį eksportą didinti. Per susitikimą su svečiu iš Kanados Lietuvos premjeras A. Šleževičius pasakė, kad Lietuva planuoja atidaryti savo diplomatinę atstovybę Kanadoje, tačiau kol kas tam trūksta lėšų. Premjerui buvo pranešta, kad Kanados verslininkai pageidauja tvirtesnių investicijų garantijų. Toks dokumentas Lietuvoje jau rengiamas. Albinas Januška ELTOS korespondentui pasakė, kad yra pažadėta Kanados parama ginant Lietuvos interesus dėl tranzito per jos teritoriją, tranzito taisyklių tarptautinė ekspertizė.

• **LENKIJA IR LIETUVA. GYNYBOS SISTEMOSE TOS PAČIOS PROBLEMOS.** Rugpjūčio 8 dieną į Lietuvą su oficialiu trijų dienų vizitu atvyko Lenkijos nacionalinės gynybos ministras Piotr Kolodziejczek su žmona Krystyna. Svečias susitiko su premjeru A. Šleževičium, Seimo pirmininku Č. Juršėnu, Užsienio reikalų ir Krašto apsaugos ministerijų vadovais. Pasak Krašto apsaugos ministro Lino Linkevičiaus, kurio kvietimu atvyko aukštas svečias, susitikimuose buvo kalbama apie tas pačias problemas, nes abiejų šalių gynybos politika tokia pati – siekimas integruotis į NATO. Abi valstybės yra žengusios pirmuosius žingsnius – pasirašiusios "Bendradarbiavimo taikos labui" sutartį. Abi dalyvauja tarp-

Lašių karas

Taikingiausia, ramiausia pasaulio dviejų valstybių siena, turbūt, yra tarp Kanados ir JAV-jų. Sienos pervažiavimas trunka kelias minutes. Vyksta didelis pasikeitimas prekėmis. Kanadoje jaučiama didelė Amerikos kultūrinė įtaka, kuri suprantama, nes Amerika turi 256 mil. gyventojų, o Kanada tik 27 mil. Kanada didžiuojasi, nes nemažai jos tėvynainių užima Amerikoje svarbias pozicijas. Hollywoode svarbų vaidmenį turėjo ar turi tokie aktoriai kaip Donald Sutherland, William Shatner (garsus erdvės keliautojas kapitonas Kirk). Milijonai amerikiečių sužino tarptautines ir vietines žinias iš kanadiečių Robert Mac Neil (PBS TV) arba iš "60 Minutės" Morley Safer'io arba dar daugiau kasdien klausosi kanadiečio Peter Jennings (ABC žinių tarnybos). Plačiai žinoma

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

dainininkė Ann Murray, aktoriai Glenn Ford, Yvonne de Carlo, Genevieve Bujold ir kt.

Kanadoje kalbama: "Kas yra kanadietis? Tai amerikietis su sveikatos apdrauda ir be ginklo. "Daug kanadiečių, užsitarnavę senatvės pensiją keliai gyventi į Floridą, kur pabėga nuo sniego ir šaltų vandenynų bangų.

Mažai skiriasi ir abiejų valstybių užsienio politika. Žinoma, daug priklauso nuo valstybės vyriausybės. Didžiausi skirtumai buvo tuo metu, kai JAV prezidentu buvo Ronald Reagan, o Kanados premjeru kairysis liberalas Pierre Trudeau. Bet ir tada vyko prekyba, o kilusios problemos buvo sprendžiamos taikiai ir draugiškai.

Pastaruoju metu abipusė prekyba siekia daugiau 200 bil. dolerių sumą. Įvedus

tautinėse taikos palaikymo operacijose. P. Kolodziejczeko nuomone, Lietuva galėtų išnaudoti jau 20 metų taikos palaikymo operacijose dalyvaujančių lenkų patirtį. Sutarta rengti bendras karines pratybas, sudaryti sąlygas Lietuvos karininkams stažuotis Lenkijoje. Lenkų ministras be kita ko paneigė kalbas, esą Lietuvai atsisakius pasirašyti sutartį dėl karinio Rusijos tranzito, kariuomenė iš Kaliningrado srities bus vežama per Lenkiją. Svečias pabrėžė, kad su Rusija nebuvo jokių derybų šiuo klausimu. Susitikimuose buvo reiškiamas vieninga abiejų šalių nuomonė dėl būtinybės demilitarizuoti Kaliningrado sritį.

• **LIETUVOS SUTARTYS SU KAZACHSTANU.** Rugpjūčio 9 dieną Vilniuje prezidentas Algirdas Brazauskas susitiko su į Lietuvą atvykusiu Kazachstano respublikos prezidentu Nursultanu Nazarbajevu. Aptarti abiejų valstybių suverenumo įtvirtinimo, tarptautinio bendradarbiavimo klausimai. Prezidentai pasirašė dviejų valstybių deklaraciją. Ministrų lygiu pasirašytos sutartys dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamose bylose, taip pat trys susitarimo dokumentai prekybos klausimais. Rugpjūčio 10 dieną Klaipėdoje pasirašytas susitarimas dėl Lietuvos uostų panaudojimo pervežant Kazachstano krovinius.

• **ANTANO SMETONOS ATMINIMUI.** Rugpjūčio 10 dieną sukako 120 metų, kai gimė pirmasis nepriklausomos Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Jubiliejaus proga Vilniuje, Tilto gatvėje prie namo, pažymėto 1-uoju numeriu, kur Antanas Smetona gyveno 1908 – 1909 metais, atidengta memorialinė lenta. Įžanginį žodį atidengimo ceremonijoje tarė Vilniaus miesto tarybos pirmininkas Valentinas Šapalas. Kalbėjo ir atminimo lentą atidengė Švietimo ir mokslo ministras Vladislavas Domarkas. Tautininkų sąjungos frakcijos Seime seniūnas Leonas Milčius ir opozicijos lyderis profesorius Vytautas Landsbergis dar kartą priminė Antano Smetonos nuopelnus atkuriant Lietuvos valstybę. Iškilnėse grojo pučiamųjų orkestras "Trimitas", prie memorialinės lentos žmonės padėjo gėlių. Jelgavoje (Latvija), kur mokėsi prezidentas Antanas Smetona, šią savaitę taip pat bus atidengta atminimo lenta. Jubiliejinės iškilnės vyko ir Antano Smetonos gimtinėje – Užulėnio kaime, jo vardu pavadintoje vidurinėje mokykloje. Vilniuje, Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje atidaryta jubiliejinė paroda.

• **VĖL NAUJA OBLIGACIJŲ EMISIJA.** Finansų ministerija rugpjūčio 10 dieną nutarė išleisti į apyvartą Lietuvos Respublikos Vyriausybės trumpalaikės paskolos obligacijas. Emisijos apimtis – 25 ml. litų. Obligacijų terminas – 45 dienos, o vieno vertybinio popieriaus nominali vertė – 100 litų. Pirminėje rinkoje obligacijos bus platinamos per aukcioną, kurį Lietuvos bankas organizuoja rugpjūčio 16 d.

• **DARBO BIRŽA PROGNOZUOJA NEDARBO AUGIMĄ.** Lietuvos darbo birža prognozuoja didelį nedarbo augimą antrajame šių metų pusmetyje ir teigia, kad metų pabaigoje ieškančių darbo nedirbančių žmonių skaičius Lietuvoje išaugs iki 166,7 tūkst. (rugpjūčio 1 d. buvo įregistruota virš 58 tūkst.), o nedarbo lygis – iki 7,8 proc. Turėtų pradėti realiai veikti Bankroto įstatymas ir dėl įmonių bankroto antroje šių metų pusėje nedirbantieji gali tapti 34 tūkst., o dėl grupinio darbuotojų atleidimo 30,8 tūkst. žmonių. Taip pat prognozuojama darbo rinką papildys vidurinę mokyklą baigęs jaunimas ir profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų absolventai.

ELTA (J.V.)

Šiaurės Amerikos laisvos prekybos susitarimo taisyklės, atsirado šiokių tokių problemų. Amerikos miškų pramonės biznierių skundžiasi, kad Kanadoje vyriausybė teikia subsidijas miško produktų gamintojams. Kanada turėjo nusileisti prez. Clintono reikalavimams sumažinti Kanados kviečių siuntimą Amerikos makaronų pramonei. Kviečių importas iš Kanados nuo 1989 m. padidėjo keturgubai, nes kanadiški "durum" kviečiai esą pigesni ir tinkamesni įvairių makaronų rūšių gaminimui. Kitas ginčas liečia paukštieną ir pieno ūkio produktus. JAV reikalauja, kad Kanada atšauktų tiems produktams uždėtus muitus. Ypač nuo tų produktų importo ginasi Quebeco provincija, kurioje klesti viščiukų ūkiai ir pieno produktų pramonė. Pastaraisiais metais Kanados prekyba su JAV nešė nemažą perteklių. Pernai Amerika prekyboje su Kanada turėjo 2,7 bil. dol. deficitą. Kanada pernai eksportavo į Europos Sąjungos šalis ir Japoniją prekių už 14,4 bil. dol., o į JAV eksportavo už 12,4 bil. dol. Charakteringa, kad Amerikos Kongrese, svarstant NAFTA laisvos prekybos sutartį, Kongreso nariai, kurie atstovauja Kanados pasienio valstijoms, balsavo prieš sutartį, nes Kanados miškų pramonės gaminiai daugiausia kenkia JAV miškuotiems rajonams.

Nemalonumus dėl kviečių ir medžių prekybos nesutarimų didina ir kilęs "lašių karas". Birželio 23 d. viceprezidentas Al Gore turėjo specialų pasimatymą su Kanados ambasadorium dėl lašių klausimo sprendimo. Dar 1985 m. buvo susitarta, kad Kanada ir Amerika galės gaudyti viena kitos lašius, apytikriai po 6 milijonus žuvų kiekvienu.

Tas susitarimas laikėsi iki 1990 metų, tačiau po to, kaip kanadiečiai skundžiasi, Amerikos žvejai pradėjo gaudyti daug daugiau, iki 9 milijonų lašių. Tarptautiniai biologai sugeba maždaug atspėti, kiek kuriais metais galima tikėtis į savo gimtąsias upes grįžtančių lašių. Jos, kaip visi žino, nenešioja pasų ir neturi jokių vizų, bet grįžta į upelius, kuriuose gimė. Svarbiausios tos migracijos upės šiauriniame pakrastyje yra Kanados Fraser upė ir JAV-se Kolumbijos upė. Šiemet šioje upėje uždraustas bet koks lašių gaudymas. Kanadiečiai tvirtina, kad amerikiečiai žvejai, nesi-laikydami jokių susitarimų per daug išgaudė, be to, Kolumbijos upėje esą per daug (Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PASAULIO LIETUVIŲ TAUTININKŲ KONGRESO NUTARIMAI

Juozas Žygas

Manychiau, kad atsargiai skaičiuojant šio šimtmečio tėkmėje, yra nustota apie 40,000 kv. km lietuviškų etnografinių žemių. Kaip praėjusį syki minėjau, kas blogiausia – tai ne tiek žemių praradimas, kiek jų atsižadėjimas. Prarastas žemes dar galima, progai pasitaikius, atgauti. Bet atsižadėtos žemės jau užmirštos bus. Kuomet bus pasirašyta Lietuvos – Lenkijos sutartis, tai bus oficialiai Seinų, Punsko, Suvalkų ir kitų lietuviškų žemių atsižadėta. Bet dabar pirmoje vietoje, norėčiau šiek tiek Rytprūsių ir Karaliaučiaus reikalus paliesti. Iš dabartinės Lietuvos vyriausybės pusės, yra beveik visuotina ty-la, gerai bent tiek – jeigu tyli. Nes kuomet pradeda kalbėti – tai tuojau "sieną su Rusija" arba "Rusijos interesus" mini. Yra nusikaltimas, kažkokią Rusijos sieną Lietuvos vakaruose minėti. Iš viso Lietuva bendrų sienų su Rusija neturi, tad kam reikėtų jas išradinėti?

Rusija tėra tik lietuviškų žemių okupantas, tad ar moralu, tai bandyti įteisinti? Viena iš pagrindinių priežasčių, manychiau yra ta, kad nėra pilna žodžio prasme diplomatų. Atsimenu gal dar prieš trejetą metų, Lietuvos spaudoje būdavo įvairių mokyklų skelbimai. Buvo net "Kelnerių mokykla", kurioje mokslas truko 2 - 3 metus, tačiau neteko pastebėti, kad būtų buvę kokie nors diplomatiniam personalui rengti kursai. Iš to, kaip lietuviški reikalai yra ginami derybose su Rusija, Lenkija ar Gudija, atrodo, kad kai kurie delegatai, tėra baigę tik jau minėtą "Kelnerių mokyklą". Vadinamieji Lietuvos delegatai, dažniausiai tėra baigę parti-

nes mokyklas, tad jų Lietuvos istorija prasideda ir baigiasi su LTSR istorija. O apie kažkokias "etnines žemes", tai nė mažiausio supratimo neturi. Istorijos eigoje jau net trejetą sykių proga buvo pražiopsota, kad bent Nemuno žiotis Lietuva valdytų.

Gal be reikalo didžiuojamės Žalgirio kautynėmis, kurios politiniu ir teritoriniu atžvilgiais Lietuvai nieko nedavė. Istorija įrodo, kad lietuviai buvo geri kariai, bet blogi diplomatai. Kas Žalgirio kautynėmis laimėta, tai Melno ežero sutartimi vėl prarasta buvo. Mes turėtume dažniau ne tik Žalgirį, bet ir Krėvą, Astravą bei Melną prisiminti – nes tai vis lietuvių diplomatines nesėkmes primena. Istorija yra visų mokslų motina – taigi reikia ir į pralaimėjimus pasižiūrėti, kad iš jų pamoką turėtume. Jeigu Žalgirio laimėjimu būtų buvę pasinaudota – tai šiandien Rytprūsių klausimas kitoje plotmėje stovėtų. Tad pasimokę iš istorijos, turime daugiau dėmesio kreipti, ką diplomatai veikia.

Žalgiris Ordinui tik daug kraujo nuleido, bet jo ant menčių nepaguldė. Tik Trylikos metų karas, jo ragus galutinai nulaužė. Nors lietuviai ir buvo kviečiami į kovą prieš Ordiną įsijungti, bet buvo per daug medžioklėmis ir rietenomis užsiėmę. Tad, kuomet Ordinas tapo Lenkijos vasalu, lietuviai jokių "skerstuvų" negavo. Jau rašėme apie dvi progas, kurių Lietuva neišnaudojo. Pasi-baigus Antrajam Pasauliniam karui, kuomet Vokietija ant menčių gulėjo, ir vėl proga neišnaudota buvo. Istorija nedovanoja už klaidas ir panašių progų gali daugiau neatsirasti. Apie tai kitą syki.

PRAGIEDRULIAI, VILTYS IR TIKROVĖ, GRĖSMĖS LAISVEI

Dr. A. Bundonis

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

3. Grėsmės laisvei

Su neatslūgstančiu nerimu Lietuvos visuomenė seka įvykius, susijusius su nepaliaujamu Rusijos spaudimu pasirašyti susitarimą dėl jos karinio tranzito į Karaliaučiaus kraštą per Lietuvos teritoriją. Tai be abejo viena iš didžiausių grėsmių Lietuvai per laikotarpį nuo praėjusių metų rugpjūčio, kada Lietuva su nepaprastu palengvėjimu atsikvėpė, išlydėdama paskutinį okupacinės kariuomenės ešaloną. Tačiau tas atokvėpis, kaip matome, truko, palyginti, neilgai. Matyt, Rytuose susigriebta ir pradėdama apgailestauti, kad pernai jiems nepavyko palikti Lietuvoje Trojos arklio, kaip kad jie šiemet padarė Latvijoje ir iš dalies Estijoje. Todėl dabar, siekdami atgauti prarastas pozicijas, bando tą arklį grąžinti, padabinę jį tranzito kamanomis ir gūniomis.

Kokias pasekmes Lietuvai gali sukelti tokio tranzito įteisinimas gana aišku, ypač prisimenant 1939–40-sius metus. Juk tai ne kas kita, kaip svetimos valstybės mobili karinė bazė, kuri kiekvienu metu gali parodyti tikrąjį savo veidą. Taigi pavojus tiek akivaizdus, kad jo nepaisymą, neperdedant, galima laikyti nusikaltimu. Tačiau, kaip nebūtų keista, šiuometinė Lietuvos valdžia to nenori matyti ir netgi su nesuprantamu užsispyrimu, mulkindama žmones neišvengiamu būtinumu, veržiasi atgal į

meškos glėbį. Šitokie valdžios veiksmai dar daugiau padidina šią iš svetur inspirojamą grėsmę.

Karinio tranzito įteisinimas visų pirma, traktuotinas kaip savanoriškas įsijungimas į, taip vadinamą, Rusijos karinę erdvę ir antra – tai būtų neatsakingas žingsnis link NVS (Nepriklausomų valstybių sandraugos), kurią dabar imperijos restauratoriai laiko kertiniu pamatu akmeniu tai naujai imperijai atkurti. Labai jau keistai atrodo mūsų užsienio politikos vadovų noras iš tranzito padaryti kokią tai biznį, kada ne vienas atsakingas Rusijos karinis specialistas ne vieną kartą yra pareiškęs, jog jiems toks tranzitas nėra gyvybiška būtinybė, nes karinės technikos, medžiagų bei žmonių pervežimas jūrų transportu kaštuoja žymiai pigiau. Be to, yra dar ir kiti keliai. Taigi darosi aišku, kad ne tranzito būtinybė, o toli siekiančios Rusijos politinės užmačios glūdi visame šiame reikale.

Vertas dėmesio Rusijos ir Lietuvos derybinių grupių vadovų p. V. Isakovo ir p. V. Bulovo trumpas pokalbis su žurnalistais liepos 7 d., po dvi dienas trukusio tų grupių susitikimo.

Ką turėjote galvoje, sakydamas, kad Rusija turi kitų kelių kariniam tranzitui, nebūtinai per Lietuvą?

V. Isakovas: Tą aš dar pernai kalbėjau. Negi yra tik

Lietuva? Yra Lenkija, yra Baltarusija, yra jūra, yra dangus. Geografija gal mokate? Mokykloje, tikiuosi, mokėtės?

Sakėte, kad pasirinkote Lietuvą nes norite, kad Lietuva iš Rusijos karinio tranzito uždirbtų.

Žinoma! Aš už Lietuvą!

Tai kodėl Rusija nevykdo prekybos sutarties? Ji tikrai padėtų uždirbti.

O todėl sutartis neveikia, kad buvo prezidentų susitarimų paketas (paketnaja dogovorionost). Jis 4 kartus tvirtintas pernai. Daug kartų apie tai sakiau, jūs neskaitote... Kai bus visi tie klausimai išspręsti, tai ir prekybos sutartis veiks.

Ponas Bulovai, jei Rusija tvirtina, kad jiems nebūtinas karinis tranzitas per Lietuvą, tai kodėl Lietuvos valdžiai jo reikia?

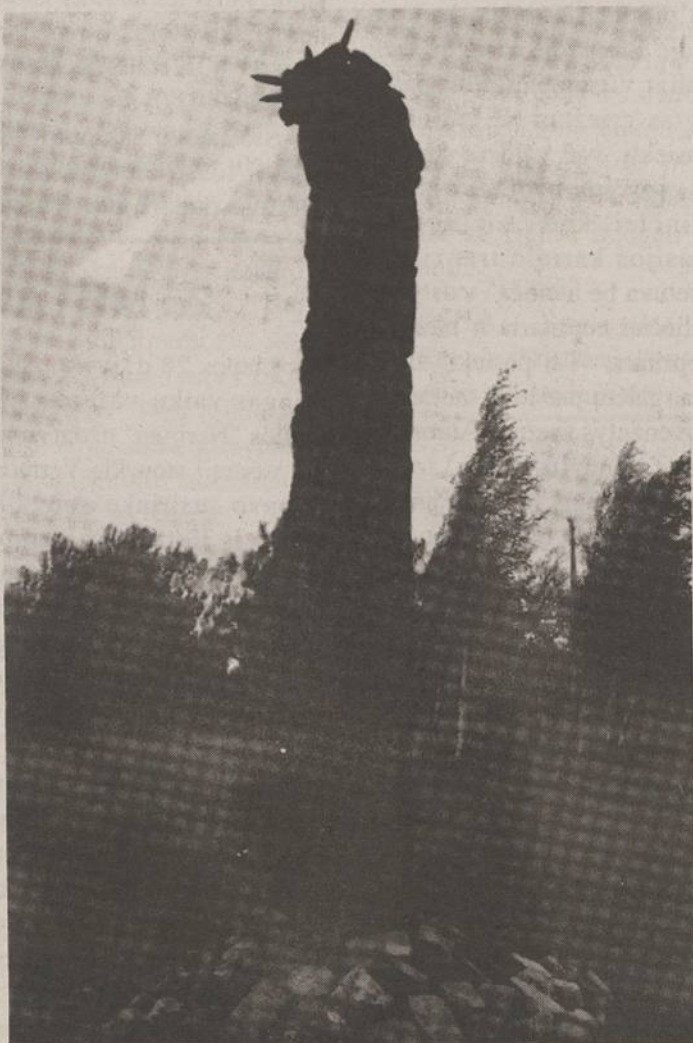
V. Bulovas: Mes norime prekybinio susitarimo.

Tikėti V. Bulovo atsakymu, reikėtų būti absoliučiu naivuoliu. Tą patį reikėtų priimti už gryną pinigą ir V. Isakovo žodžius, kur jisai kalba, kad jis visada esąs už Lietuvą. Tačiau į jo paminėtą "Prezidentų susitarimų paketą" dėmesį atkreipti būtina.

A. Brazauskas savo kalbose visada nešykšti pamokymų, jog reikia būti mažiau įtariams ir daugiau pasitikėti šalies vadovybe. Bet gi kada ta vadovybė, kaip ji aiškina visuomenei, tarptautines bendras visoms valstybėms taisykles derina tik su viena valstybe, ir dar pasislėpusi po septyniais slaptumo užraktais, noromis nenoromis įtarios mintys kyla savaime. Ką gi galėtų reikšti tas "prezidentų susitarimų paketas? Kas jame slypi? Žinoma, detalai neišnagrinėjus jo turinio, galima tik spėlioti, o vienas iš tokių spėjimų būtų, jog tame "pakete" gali būti kokie tai prezidento Brazausko iš anksto duoti įžadai, kurie jį dabar ir verčia taip atkakliai ginti tranzito neišvengiamumą. Tokio spėjimo pagrįstumą sutvirtina ir tai, kad, po įvykusios antitransitinės demonstracijos liepos 11 d., prezidentas pareiškęs, jog jis daugiau tranzito klausimu su niekuo nekalbėsia. Išėitų, lyg tai viskas jau nuspręsta ir tolimesnės diskusijos bepras-mės. Kažin, ar toks durų užsitrenkimas nuo tautos pats geriausias sprendimas...

Drebančių rankų užsienio politika, kokią dabar vykdo p. P. Gylis vadovaujama Lietuvos užsienio reikalų žinyba, yra ne kas kitas, kaip bandymas pasotinti nepasotinamąjį. Nuolatinės nuolaidos ir besaikis pataikavimas tik paskatina derybų partnerį naujiems reikalavimams. Iš kur toks įsitikinimas, kad įteisinus karinį tranzitą, anksčiau pasirašyta prekybinė sutartis pradės veikti pilna

(Nukelta į 4 psl.)

Skulptoriaus R. Varno Rūpintojėlis už senų Marijampolės kapinų Ramybės lauke, kur palaidoti Lietuvos partizanai.

L. Kulbienės nuotr.

ANTANAS SMETONA

(Atkelta iš 1 psl.)

įvykių pasakojimu. Ypač detaliai papasakojote paskutines A. Smetonos dienas ir net valandas Lietuvoje. Iš to pasakojimo ryškėja, kad Smetona nebuvo joks diktatorius, kad jis svarbiausiais klausimais tarėsi su ministrais. O kai nuomonės nesutapo, jis nepasinaudojo savo įgalioji-

mais, o pasitraukė į šalį. Ir įvykiai parodė, kokie netoliaregiai buvo Smetonos oponentai Audėnas, Bizauskas, Merkys, Vitkauskas ir kaip toliaregiškai numatė ateitį Smetona. Tvirtindamas, kad "Buvo akivaizdu – jo vidaus ir užsienio politika nepasiteisino", kad "Dauguma tarybinių istorikų yra prieję prie

Prezidentas Antanas Smetona 5-to pėst. pulko vėliavos įteikimo iškilnėse 1928 m.

PRAGIEDRULIAI, VILTYS IR...

(Atkelta iš 3 psl.)

apimtimi? Gyvenimo patirtis juk jau ne kartą parodė, kad derybų partneris, švelniai tariant, nepatikimas. Juk jau dabar (tiesa dar, kiek galima spręsti iš spaudos pranešimų, ne ultimatyvia forma) pradedamos kalbos apie tam tikrą skaičių Rusijos darbininkų įdarbinimą Lietuvoje esančiose bendrosiose įmonėse. Kur garantijos, kad už mėnesio kito nepasirodys, jog prekybinė sutartis neveikia, nes Lietuva, Rusijos akimis žiūrint, nevykdo kokio tai punkto dėl darbininkų įdarbinimo?

Ar nepasigirs balsai, kad tuos atvykėlius lietuviai nuolat nepaprastai nuožmiai skriaudžia ir jiems būtina apsauga iš tos judančios karinės bazės? Ar nepareikalaus tranzitui apsauginės zonos, nes lietuvičiai grobia tranzitą lydinčius vargšus kareivėlius? Tokia tikimybė, toli gražu ne fantazijos kurinys. Taip jau vieną sykį buvo. "Motinėle" Rusija turi didžiulę provokacijų patirtį, o provokacijų specialistų ji prisiveisusi keletai dešimtmečių. Jų dauguma likę iš tų laikų, kada Rusija "vyresniojo brolio" teisėmis vadė "brolisčių respublikų šeimą", o dabar tie specialistai uoliai tarnauja naujiems šeiminkams, sėkmingai darbuodamiesi Gruzijoje, Moldovoje, Čėčenijoje, Tadžikistane ir kitur.

Na, ir, pagaliau, ką tai reiškia šiuo metu Rusijoje palankiausios prekybos sąlygos? Rusijos rinkoje jau dabar gana aktyviai reiškiasi ne viena užsienio kompanija,

firma ar pavieniai verslininkai, todėl toje rinkoje iš kart teks stoti į negailestingą konkurencinę kovą. Vargu ar Lietuva su savo gaminiais ir maisto produktais galės kaip lygi su lygiais rungtinauti. Tokiu atveju išeitų, kad labai ir labai per anksti mėgautis perdėm neaiškiomis ekonominėmis perspektyvomis, už kurias reikia pasirašyti šalies nepriklausomybės vekselį.

Tad ką gi reikia daryti, kad šią itin pavojingą grėsmę nuginti į šalį? Turbūt niekam nekylo abejonės, jog visų pirmiausia reikia, kad pačioje Lietuvoje visur ir kiek galint vieningiau būtų pasakyta griežtas NE! Reikia pasiekti, kad valdžia suprastų, jog jos proteguojamai minčiai, kad "Lietuva be Rusijos karinio tranzito – Lietuva be ateities" valstybės piliečiai nepritaria ir niekada nepritars. Tai pasiekti žinoma, galėtų padėti ir tautiečiai gyvenantys svetur. Atatinkama forma jų tartas žodis negalėtų būti ignoruojamas. Ko gero, jau dabar atėjo laikas apie tai rimtai pagalvoti ir nedelsiant veikti.

Pastaruoju metu, tiesa, Lietuvos spaudoje tuo klausimu lyg tai išsivyravo ramybė. Tačiau, tai anaipol nereikia kad grėsmė praslinko pro šalį. Ramybė neretai būna labai apgaulinga. Reikia būti visada budriems, tuo labiau, kad padangėje sklendo užuomazgos naujų grėsmių, tiek iš išorės, tiek ir pačios valstybės viduje. Apie jas kitą kartą.

(Bus daugiau)

išvadų, jog 1939-1940 m. buržuazinė santvarka Lietuvoje buvo apimta krizės politikos, ekonomikos, socialinių santykių, ideologijos ir kitose srityse. (...) Šalies viduje stiprėjo klasinis antagonizmas, klasių kova", Jūs patvirtinote tik tarybinių istorikų propagandistų nuomonę. O tikrieji ir tarybiniai istorikai jau įrodė, kad tada Lietuvoje nebuvo ekonominės krizės, kad nebuvo jokio klasinio antagonizmo, klasių kovos. Visa tai, kaip ir Molotovo ultimatumo kaltinimai, – tik tarybinių istorikų propagandistų prasimanymai pateisinti Lietuvos okupacijai ir aneksijai. Nebuvau ir nesu A. Smetonos politikos šalininkas ir čia rašau Jums ne todėl, kad norėčiau apginti Smetoną nuo Jūsų nepagrįstų kaltinimų, o tik ginti teisybę. Istorikas turi būti tiesos, o ne politinės konjunktūros advokatas. A. Smetonos asmenybės tragedija – tai visos lietuvių tautos tragedija. Noras būti laisviems ir nepriklausomiems sudužo ne dėl asmeninių savybių ar net klaidų, o dėl viso pasaulio dvasinės katastrofos. A. Smetona, būdamas išsilavinęs ir protingas žmogus, turėjo kilnių siekių ir troškė troško visos lietuvių tautos gražesnės ateities. Nematyti tos pažangos, kurią Lietuva padarė per trumpą vos dvidešimties metų laikotarpį, gali tik aklas. Beveik visus Nepriklausomos Lietuvos metus prie valstybės vairo buvo A. Smetona. Neturime teisės spėlioti, kaip būtų buvę, jeigu prie valstybės vairo būtų buvęs ne Smetona, o kitas asmuo: istorijos eiga nepakartojama. Lietuva ėjo tokiu keliu, kuris jai anomis istorinėmis sąlygomis buvo įmanomas. VIKTORAS ALEKNA. 1989.02.01."

Šio laiško sakiny "Nematyti tos pažangos, kurią Lietuva padarė per trumpą

vos dvidešimties metų laikotarpį, gali tik aklas."

Ir tikrai oponentų knygoje to trūksta. Tiesa, A. Eidinto knygoje paminėta 137 psl. apie sviesto eksporto padidėjimą iki 17412 tonų 1938 m., bet po to vėl paskleistas tas kvapelis, kurį mes jautėme beveik per 50 metų okupacinį laikotarpį kalbant apie tariaimai fašistinę Lietuvą.

O ko bijoma pažvelgti į tą pažangą bent keliais skaičiais. Štai labai nepilna švietimo srityje statistika:

1928 buvo mokyklų 2401 mokytojų 3343 mokinių 124396

1938 buvo mokyklų 2319 mokytojų 5110 mokinių 283773

Pastatyti nauji moderniški gimnazijų rūmai: Klaipėdoje, Rokiškyje, Biržuose, Pagėgiuose, Panevėžyje, Kėdainiuose, Ukmergėje, Šilutėje, Alytuje, Mažeikiuose, Rasienuose.

Paskutinis viešas prezidento Antano Smetonos pasirodymas 1940 m. birželio 5 d. Valstybės stadione.

Naujos moderniškos amatų mokyklos: Seirijuose, Panevėžyje, Ukmergėje ir Klaipėdoje (nebaigta statyti), Aukštesniosios Technikos mokyklos rūmai Kaune.

Daug pastatų pradžios mokykloms tiek didesniuose miestuose, tiek valsčiuose. Kaune prisimename pastatytas naujas dideles mokyklas Ugniagesių gatvėje ir Aukštuose Šančiuose.

Naujai įkurtos aukštosios mokyklos:

1933 m. Muzikos konservatorija Kaune,

1934 m. Prekybos Institutas Klaipėdoje,

1935 m. Pedagoginis Institutas Klaipėdoje,

1935 m. Aukštieji fizinio lavinimo kursai Kaune,

1936 m. Veterinarijos Akademinė Kaune.

Ir taip visose tiek žemės ūkio, prekybos, pramonės ir visose kitose srityse pažanga ir ekonominio gerbūvio kilimas. Žinau, kad oponentai sakys, kad čia visos tautos nuopelnas. Tai tiesa, bet tiesa yra ir ta, kad vyriausybės vadovai sudarė tam tikras klimatinės sąlygas, kad toji pažanga galėjo vystytis ir iškilti tiek kooperatiniuose, tiek privačiuose sektoriuose.

O gal tos visose srityse pažangos ir bijota, nes ji liudys kitaip apie Antaną Smetoną kaip valstybininką ir preziden-

tentą, negu oponentai sako.

Leiskite užbaigti mano su Jumis minčių pasidalinimą paties Antano Smetonos žodžiais, užrašytais Stasio Piežos, kuriuos jis pasakė tuometiniam Herald American korespondentui Chicagoje:

"Komunistai norėjo, kad aš sugrįžčiau ir pasirašyčiau dokumentą, įgalinantį okupaciją. Aš atsakiau. Kol mano širdis plaks, ji plaks tik laisvai Lietuvai."

VACYS ŠAULYS KALBĖJO KLAIPĖDOJE

Kaip rašo "Klaipėdos" dienraščio korespondentė, buvusi chigagietė Snieguolė Zalatorė, Klaipėdoje lankėsi ir liepos 20 d. kalbėjo chigagietis, JAV Aplinkos apsaugos agentūros pareigūnas iš Chicagos, Vacys Šaulys. Jis čia dalyvaudamas diskusijose dėl naftos terminalo pareiškė, kad dabartinėje naftos eksporto įmonėje gruntas užterštas ir reikia pertvarkyti terminalą, norint, kad būtų pasiektos pasaulinės normos. Šis chigagietis dabar konsultuoja Lietuvos Aplinkos apsaugos ministeriją dėl terminalo projekto. Ed. Š.

25 METAI "NERINGAI"

Liepos 28 d. įvyko iškilmingas vaikų vasaros stovyklos "Neringa" uždarymas. Šią vasarą į stovyklą Vermonte buvo susirinkę apie 140 vaikų iš lietuviškų šeimų. Nebaugino jų ir dideli atstumai, nes į stovyklą vaikai atvyko iš Kalifornijos, Floridos, Illinojaus, Michigano, Indijanos, New Yorko, New Jersey ir dar iš daugelio JAV valstijų. Taip pat buvo atvykę iš Kanados ir Vokietijos. Stovykloje vaikai susipažino ir susidraugavo. Išmoko daug lietuviškų dainų ir šokių, mokėsi piešti ir sportavo. Ir dar daug įdomių ir linksmų akimirkų jiems padovanojo rūpestingi stovyklos vadovai.

Ši vasaros stovykla "Neringa" prasminga tuo, kad suburia vaikus iš lietuviškų šeimų, skiepia tautinę dvasią ir meilę protėvių žemei. O pasibaigus stovyklai, vaikai išsiveža daug gražių prisiminimų ir neblėstančią draugystę.

Jubiliejaus proga į stovyklos uždarymą buvo atvykę Atlanta Import-Export Inc. atstovai iš Chicagos ir New Yorko. Kiek daug buvo džiaugsmo stovyklautojams, kai firmos atstovai padovanojo "Neringai" laivą. Vaikai tą pačią dieną šį laivą pavadino "Atlanta". Tai graži iniciatyva, kuria galėtų pasiekti ir kitos firmos.

Valdas Sinkevičius.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADOS JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE PRANEŠIMAS

Washingtonas, 1994 m. rugpjūčio 10 d. Lietuvos Respublikos Ambasada preneša, kad Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu rugpjūčio 27 dieną bus surengtas referendumas dėl Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių bei akcijų ir pažeistos teisės saugos" nuostatų. Referendume gali dalyvauti visi Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys naują (žalią) pasą, nuolat ar laikinai gyvenantys Jungtinėse Amerikos Valstijose. Prašome pageidaujantiems dalyvauti referendume iki rugpjūčio 18 dienos užsiregistruoti Ambasadoje. Duomenys, kuriuos reikia pranešti Ambasadai, yra išvardinti žemiau pateiktoje referendumo dalyvio registracijos anketoje. Maloniai prašome Jus užpildyti anketas siųsti į Ambasadą faksu (202) 328-0466 arba siųsti paštu adresu:

**Lithuanian Embassy
2622 16th str. NW
Washington D.C. 20009**

Reikalingus registracijai duomenis apie save galima pateikti ir kita forma, pavyzdžiui, laišku.

Lietuvos Respublikos 1994 metų rugpjūčio 27 dienos Referendumo dalyvio registracijos Anketa

Aš, Lietuvos Respublikos pilietis/ė/, pageidauju dalyvauti referendume dėl Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių bei akcijų ir pažeistos teisės saugos" nuostatų.

Apie save pranešu šiuos duomenis:

1. Pavardė, vardas.....
2. Gimimo data ir vieta.....
3. Lietuvos Respublikos piliečio paso numeris.....
4. Asmens kodas (pase).....
5. Adresas JAV.....

Grupė specialistų: socialinių mokslų daktaras Romualdas Visokavičius, ekonomikos mokslų daktarė Birutė Visokavičienė, ekonomistai: "Aurabanko" valdybos pirmininko pavaduotojas Aivaras Karalius, "Litimpex" banko valdybos pirmininko pavaduotojas Gintautas Preidys, "Vilniaus banko" valdybos pirmininkas Julius Niedvaras, teisininkai Juozas Gaudutis, Stanislovas Juocevičius, išnagrinėję referendumui teikiamo Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisės saugos" projektą, atliko minėto įstatymo nuostatų ekonominę-teisinę analizę ir pateikia šias išvadas.

Dėl neteisėto privatizavimo (nuostatos 2,3,5,6,8)

Antrosios nuostatos "Neteisėtas privatizavimas" pirmoje dalyje pasakyta, kad neteisėtas valstybinio turto privatizavimas yra valstybinio turto pardavimas ar kitoks perleidimas fizinių ar juridinių asmenų privačion nuosavybėn ne pagal privatizavimą reglamentuojančius Lietuvos Respublikos įstatymus, o taip pat valstybinių ar valstybinių akcinių įmonių statuso pakeitimai, kai jų įstatinis kapitalas yra perre-

EKSPERTŲ PASIŪLYMAI IR IŠVADOS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO

"Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisės saugos"

gistruojamas, tačiau tokios įmonės nebuvo privatizuotos pagal Lietuvos Respublikos valstybinio turto pirminio privatizavimo įstatymą arba jas privatizuojant buvo viešai parduota mažiau kaip 30 procentų įmonėje turimo valstybinio kapitalo. Tai atitinka teisėtumo ir socialinio teisingumo sampratą. Įstatymas įgalins nustatyti, ar teisingai buvo atliktas turto privatizavimas. Visuomenė turėtų suprasti, kad šio įstatymo tikslas nėra deprivatizavimas arba teisėtai įsigyto turto nacionalizavimas; to neįvyks.

Susidariusį neteisėtai privatizuoto objekto kainų skirtumą tikslinga laikyti tokio objekto savininko skola. Tačiau, vertinant neteisėtą privatizavimą, reiktų išskirti teisinį ir kainų klausimus, nes kainos nevisuomet atspindi privatizavimo teisėtumą.

Tolimesnėje diskusijoje (iki referendumo) reikia gerai informuoti visuomenę ir atitinkamai svarstyti bei argumentuoti galimas pasekmes, kurias gali sukelti visų jau privatizuotų objektų in-

ventorizavimas (8 nuostata):

- privatizuotų objektų savininkai tikrinimo metu gali stabdyti gamybą, tuo labiau, kad eilė privatizuotų objektų reikiamai nefunkcionuoja, gamybos apimtys neauga;

- ar bus kam Lietuvoje pirkti ženkliai pabrangusius objektus (vidaus ar užsienio lėšos)?

- praktiškai eilinį kartą teks pristabdyti šiuo metu vykstantį privatizavimo procesą;

- reiktų paryškinti nepanaudotų investicinių čekių indeksavimo ir panaudojimo galimybes bei investicinių bendrovių, kuriose sukauptos didelės investicinių čekių sumos, vaidmenį;

- būtina numatyti priemones, užkertančias kelią naujam korupcijos ratui, kai valdininkai vertins turto privatizavimo teisėtumą.

Manome, kad trečios nuostatos 5-je dalyje išvardinti objektai, iš tiesų strategiškai svarbūs Lietuvai, negali būti be Seimo sprendimo išnuomoti ar nuosavybės teisės dalimi priklausyti kitų valstybių juridiniams ir fiziniais asmenims.

Gyventojų indėlių atstatymas (nuostata 4)

Indėlių atstatymo mechanizmas pagal 4 nuostatą reiškia, jog gyventojų indėliai ir jiems prilygintos lėšos bus kompensuojamos ne iš biudžeto ar bankinės emisijos sąskaita, o pagal šios nuostatos 4-oje dalyje numatytą tvarką. Šio mechanizmo įgyvendinimas įmanomas sukaupus lėšas valstybės vertybinių popierių fonde.

Mūsų nuomone, būtina aiškiau apibrėžti ketvirtosios nuostatos 3-ąją dalį: tiksliau nustatyti indėlių kompensavimo ir indeksavimo eiliškumą. Tai turėtų būti atlikta tik po valstybinio turto, skirto indėliams indeksuoti, realizavimo per vertybinių popierių fondą ir atsižvelgiant į realiai gautas lėšas, kurios ir panaudojamos kompensavimui.

4 nuostatos 4 punkto pastraipą būtina išplėsti ir detaliau paaiškinti, nes nesuprantama, dėl ko fondas kompensuoja pats sau.

4 nuostatos 9 punkte reiktų pažymėti, kad kompensuoti fizinių asmenų valiutiniams indėliams, lankytiems dabar jau bankrutavusio buvusio SSSR Ekonominių ryšių su užsieniu banko Lietuvos skyriuje, veikiant valiutų tarybos modeliui, valiutos rezervų lėšų naudoti neleistina. Bet kuri Lietuvos Vyriausybė turi kelti šį Rusijos atsakomybės klausimą tarptautinėse instancijose.

(Nukelta į 10 psl.)

TIKRI IR NETIKRI DERYBŲ OBJEKTAI

(Atkelta iš 1 psl.)

marksistines mokyklas išėjusių Lietuvos politinių lyderių, visada buvo ir bus). Stebint visa tai iš šalies atrodo, kad didžiausia grėsmė valdžiai yra ne kur nors Maskvoje, o Lietuvoje. O ką?.. Sudėjus viltis vien į tarptautines organizacijas, nebeaišku, ar pati Lietuva dar kiek nors atsako už savo gynybą, ar jau nebe.

Surogatai ir pakaitalai seka vienas kitą vis didėjančiu greičiu. Praėjusią vasarą Lietuvoje sumanyta svetimos kariuomenės išvedimą pakeisti sutartimi dėl išvedimo, įteisinant laikiną buvimą. Opozicijos ir visuomenės spaudimas parodė svetimiems ir saviems, kad ta Lietuva ne tokia jau bejėgė. Prezidentas laiku susiprato, ministras, atidavęs priešininkams konfidencialius dokumentus, apsimetė nieko nesuprantas, ir tuo incidentas baigėsi.

Naujas pakaitalas išryškėjo tuomet, kai garsioji derybų su NVS šalimis delegacija prasitarė, aptarinėjanti karinių ir kitokių krovinių pervežimo per Lietuvos teritoriją taisykles. Lietuva juk maža ir silpna, o Rusija juk vežė ir veš. Kam čia priešintis.

Lietuvos žmonės turėjo patikėti, kad nieko blogo neįvyko, juk tai tik taisyklės. Bet ar kas aptarinės taisykles be paties žaidimo? Tikriausiai ne. Žaidimas gi labai

paprastas. Taisyklės taisyklėmis, kokios jos bus ne tiek svarbu. Svarbesnis ir pats svarbiausias klausimas jau gal net ir išspręstas – RUSIJAI SUTEIKTA TEISĖ NAUDOTI LIETUVOS TERITORIJĄ SAVO KARINĖMS REIKMĖMS. Taisyklės tik nustatys kaip naudotis šiandien, ryt gal bus nustatyta kitaip...

Kol Lietuva dar nebuvo valdžios apkrėsta menkavertiškumo kompleksu, ji nesidrovėjo pasakyti tiesos net ir didelei Maskvai. Ruošiant Lietuvos Rusijos sutartį 1991 metais buvo aiškiai susitarta, kad JOKIŲ TEISIŲ Į KARINĮ TRANZITĄ PER LIETUVĄ NĖRA. Beje, Rusija su tuo sutiko, net pasigirdama, kad turi pakankamai techninių priemonių aplenkti Lietuvos teritoriją. Turi tų priemonių ir dabar. Bet dar įgauna ir TEISIŲ LIETUVOJE.

Lietuvos užsienio politikos depolitizacija kai kuriais atvejais reiškia tiesiog bet kokios politikos nereikalingumą. Anosios valdžios išvesta į europinės politikos lygį, per pastaruosius metus Lietuva padarė viską, kad iš jo pasitrauktų ir apsiribotų tik koku nors netolimu užsieniu. Buvo laikai, kai Baltijos valstybių perspektyvos lygintos su Vyšegrado šalių. Dabar jau nebelyginamos.

Visiškai neaišku, ko reikėjo prezidentui Brazauskui bejėgiškai murksoti Rygoje,

kur latviai su estais sprendė mūsų jau baigtas pamiršti problemas. Ar prezidentas vis dar mano turįs šalyje Rusijos kariuomenę ir neišspręstus pilietybės klausimus. Lietuvos problema – tai integracija į Europą. Apie ją Clintonas kalbėjo Varšuvoje. Tai ten turėjo būti Lietuvos vieta. Tačiau atrodo, mūsų politikams Varšuva per toli. Žymiai arčiau Minskas. Baltarusija šiandien geriausias Lietuvos kaimynas. Ši šalis bene vienintelė, neatsisakiusi teritorinių pretenzijų Lietuvai, laikanti mūsų pasienyje didžiausią ginklų koncentratą, besikėsianti į mūsų istoriją ir sostinę, ir šiaip jau žengianti Sovietų Sąjungos atkūrimo link. Gi Lietuvos prezidentas ir Seimo pirmininkas kiekviena progele skuba į šį artimąjį užsienį kaimynams laimės-meilės palinkėti. Taip net Afrikoje nedaroma.

Vienas užsienio reikalų viceministras prieš keletą dienų su dideliu džiaugsmu pranešė, kad Baltarusija dar neprisijungė Adučiškio geležinkelio stoties, o laiko ją derybų objektu. Taigi teritorija ir pati stotis, nuo pat 1920 metų ir Maskvos, ir Minsko visais laikais pripažinta Lietuvai, tampa derybų objektu, o Užsienio reikalų ministerija dėl to tik džiaugiasi. Tos pačios ministerijos pareigūnai prasi-tarė, kad gal išmainys Adu-

tiškį į sanatoriją Druskininkuose, kuri yra baltarusių statyta ir todėl, suprask, labai teisėtai priklauso Baltarusijai su žeme, ant kurios stovi. Lietuvoje atsiranda toks eks-teritorialinis darinys, kurio žemė gal dar tebėra derybų objektas, o gal jau Lietuvai ir nebepriklauso. Belineka tikėtis, kad po metų kitų atsirastų tranzito problema į suverenią Baltarusijos teritoriją Druskininkuose ir visos tokio tranzito pasekmės.

Tai ne pirmas kartas, kai mūsų pareigūnai susiranda sau keistų derybų objektų. Didis užsienio reikalų ekspertas Domarkas, besiderėdamas su lenkais bandė derybų objektu padaryti net Vilnių, mat gyrėsi jį iš lenkų išsiderėjęs. Belineka, vieną rytą prabudus, išgirsti džiugią žinią iš paties prezidento, kad Rusija nemano Lietuvą esant visai rusų, o laiko Lietuvos teritoriją derybų objektu.

Susitikimuose su žmonėmis, būsimaisiais deputatų ir prezidentų rinkėjais, dažnai girdžiu klausiant, ar tikrai sąmoningai vykdo Lietuvoje svetimų valstybių politiką, ar dėl savo menkos kompetencijos tiesiog nesupranta, ką daro? Visai nesvarbu. Pasekmės Lietuvai ir jų asmeninė atsakomybė nuo to nesikeičia.

Egidijus Vareikis

(Kauno diena 1994, liepos 28d.)

TRIJŲ LELIJŲ MIESTE

Henrikas Stasas

Skaitau Jurbarko rajono laikraštį "Šviesa" ir štai pirmame puslapyje parašyta: "Šiandien mūsų miestas mini 735-ąsias metines. Tolimi ir artimi keliai į Jurbarką atvedė žmones, kurie jį vadina gimtine".

Ir mane tolimas kelias atvedė į šį miestą, tačiau gimtine negaliu jį vadinti. Mano gimtinę nuo Jurbarko skyrė mėlyna Nemuno juosta ir plačios įvairių spalvų žiedais pasipuošusios lankos. Čia tarp spalvingų pievų ir Nemuno švelnaus bangavimo vystėsi mano vaikystės pasaulis, o Jurbarko prabėgo mano jaunystė: čia gyvenau ir mokiausi aštuonerius metus. Todėl jurbarkiečiu negalėčiau save laikyti, o tik jurbarkiškiu. Mat jurbarkiečio ir jurbarkiško savokos skirtingos. Jurbarkiečiai vadinami tie, kurie ten gimę ir dar ten tebegyvena, o jurbarkiškais tik tie, kurie ten kadaise gyveno.

Jurbarko viešbutis "Jurbarkas".

H.Staso nuotr.

Tad kaip ten bebūtų, vasario mėnesį gavau kvietimą į istorinę Jurbarko miesto šventę ir pasaulio jurbarkiškių sueigą, kuri buvo numatyta liepos 1, 2 ir 3 dienomis. Būtų aišku nusikaltimas, nors ir toli nuo Jurbarko gyvenančiam jurbarkiškiui, tokiame istoriniam renginyje nedalyvauti, tuo labiau, jog žinojau, kad mane ten laukia dar gyvi Lietuvoje gyvenantys klasės draugai.

Tad š.m. birželio 29 su žmona ir dukra išvykau į Vilnių. Tik atvykus paskambino jurbarkiškių draugijos pirmininkė p. L. Perminienė ir pranešė, kad yra parūpintas transportas ir rytoj rytą vyksime į Jurbarką. Padėkojęs priėmiau pasiūlymą ir sekančios dienos rytą jau ruošėmės kelionei. Rytas išaušo nepa-

prastai gražus, saulėtas. Šiltas vasaros oras dvelkė virš Vilniaus. Netrukus atvyko ir automašina, kuria vykome į Jurbarką. Nors buvo dar anksti, tačiau Vilniaus gatvėse judėjimas jau buvo gana intensyvus. Pro mašinos langus bėgo dideli ir mažesni pastatai, nuo kurių driekėsi spalvingi šešėliai, suteikdami miestui gana įdomų atspalvį. Riedėjome Vilniaus – Kauno – Klaipėdos autostrados link, kurią netrukus ir pasiekėm. Autostrados abėjose pusėse atsivėrė platūs laukai, vietom priartėjusiais miškais, nuo kurių dvelkė ryto vėsoma ir į mašiną besiveržiantis oras mus maloniai gaivino. Autostrada atrodė tiesi, kaip strėlė, tad vairuotojui pakėlus greitį nepajutom kai privažiavom Kauną ir čia teko su autostrada skirtis. Nuo Kauno iki Jurbarko vykome toliau romantiniu keliu, kuris vingiavo tarp pievų ir aukštų Nemuno šlaitų kartu su upės vaga. Vienoj pusėj kelio kilo aukšti žalia augmenija padengti, šlaitai, kitoj – plačios pievos, deja nušienautos ir netekusios savo spalvingu-

su apylinkėje dominuojančia bažnyčia. O pravažiavus Skirsnemunę, horizonte pasirodė ir Jurbarko bažnyčia, netrukus pasiekėm Jurbarką. Įvažiavus į Jurbarką vairuotojas sustojo prie šio miesto kultūros rūmų. Čia kaip tik ir vyko į šventę atvykusių svečių registracija. Įėjus ir susitikus su pirmais jurbarkiečiais iš karto pajutom šiltą ir svetingą atmosferą. Reikia pasakyti, kad Jurbarko gamta ir aplinka turi savyje kažko tai skirtingo, kuri suformavo jurbarkietį tokį malonų, draugišką ir besišypsantį. Tad nenuostabu, kad iš šio miesto ir jo apylinkių kilo tiek daug menų ir muziką mylinčių žmonių. Štai visa eilė muzikų – solistų: Vladas Baltrušaitis, Vincas Greičius, Antanas Sodeika, Stasys Sodeika, Stepas Sodeika, Aldona Stempuzienė, Antanas Šabanias ir kt. Teatralai: Konstantinas Glinskis, Jonas Bastys, Ona Petravičiūtė, A. Zdanavičiūtė ir kt. Be to visa eilė žurnalistų, rašytojų ir dailininkų. Taigi jurbarkiečiai meniškos sielos žmonės. Labai malonios ponios, kurios čia registravo, įteikė kiekvienam ir simbolinę dovanėlę – keramikos varpelį, Jurbarko miesto trijų lelijų ženklelį bei šventės programą. Be to pranešė, kad "Jurbarko" viešbutyje rezervuoti kambariai, o viešbučio restorane gausime pusryčius, pietus ir vakarienę. Taip pat transportui skirti du autobusai, kurie vežios svečius į įvairias Jurbarko vietas, kur bus tęsiama šventės programa. O didžiausiam mūsų nustebimui sužinojom, kad už visas šias paslaugas nereikės nieko mokėti. Mat visas švenčių išlaidas sutiko padengti Jurbarko ir apylinkių verslininkai. Tad atrodo, kad Jurbarko verslininkai labai duosnūs ir savo miesto kultūrinei veiklai skiria daug dėmesio.

Atrodo, kad šiuo metu Jurbarko ir jo apylinkėse nemažai asmenų verčiasi savarankišku verslu. Pvz., kaip iš Jurbarko spaudos matyti vien vasario ir kovo mėnesiais ten įregistruota gerokai virš šimto įmonių. Tačiau apie 20 jų jau likvidavosi. Jurbarko miesto gatvėmis vaikščiodamas taip pat pastebėjau, kad didelė dalis gyventojų verčiasi bizniu. Čia prie kiekvieno antro ar trečio namo matoma iškaba "Parduotuvė". Taip atrodo, kad parduotuvių daugiau negu pirkėjų.

Tad grįšime prie Jurbarko 735 metų sukaktuvinės šventės ir jos programos. Liepos 1 d. atidaromoji šventės programa prasidėjo 18:30

val. Mes į Jurbarką atvykome apie 12 val. Tad po registracijos iki programos buvo dar gana laiko susitikti ir su klasės draugais, kurių nebuvau matęs 58 metus. Nors kai kuriuos net buvo sunku atpažinti, tačiau susitikus tuoj pajutom, kad esame tie patys ir vienas kitam artimi bei brangūs. Draugai jau buvo užsakę pietus viename Jurbarko restorane, kur labai jaukioj atmosferoje praleidome keletą valandų.

rūmų salėje atliko keletą koncertų. Atrodo, kad Jurbarkas su kitais kraštais labai nuoširdžiai bendrauja ir tokiu bendravimu neša Lietuvos vardą ir jos kultūrą toli už krašto ribų. Jų pačių pasakymas, kad gėlės jungia širdis, tiltai – krantus, o draugystė ir daina jungia žmones ir šalis, turėtų būti daugeliui sektingas.

Vakaras buvo tęsiamas toliau įjungiant į programą ir svečius. Iš arti ir toli atvykę jurbarkiškaiai buvo kviečiami

Neptūnas ir jo palydovės žuvelės.

H.Staso nuotr.

Gražioj aplinkoj ir pakilioj nuotaikoj atrodė, mūsų pokalbiai niekad nesibaigs, tačiau šventės programa vertė vaišes nutraukti ir grįžt atgal į kultūros rūmus. Kultūros rūmų I-jo aukšto foje pagal numatytą programą, kaip tik vyko susitikimas su kraštiečių poetais, rašytojais, dailininkais ir tautodailininkais. Čia sutikome rašytojus Vytautą Martinkų, Vytautą Girdzijauską ir kitus. Pagrindinė šio vakaro programa prasidėjo 8 val., kuri vyko kultūros rūmų koncertų salėje. Vakaro tema: "Jurbarkas ir jurbarkiškaiai". Ta tema norėta svečius supažindinti su tėviškos kasdienybe, su jos problemomis ir ateities darbais bei užsimojimais.

Pirmiausia buvo prisiminti tie jurbarkiškaiai, kurie kentėjo tremtį Sibire ir kurie jau iš šio pasaulio iškeliavę. Jų prisiminimui buvo uždegtos žvakutės ir tylos minute pagerbti. Toliau, kalbant apie Jurbarko kasdienybę, tenka pasakyti, kad ji ne vien reiškiasi kasdieniniu darbu ir rūpesčiais, bet labai aktyviai reiškiasi kultūrinėje veikloj. Jurbarko veikia įvairūs folkloriniai muzikos, šokių ir dainų ansambliai, chorai ir teatro vienetai. Savo kolektyvais Jurbarkas net pasikeičia su Vokietija ir Austrija. Prieš mums atvykstant į Jurbarką, čia lankėsi Austrijos vaikų choras, kuris kultūros

į sceną papasakoti ką nors charakteringo iš savo prisiminimų gyvenant Jurbarko. Girdėjome labai įdomių ir jūmoru perpintų prisiminimų.

Vėliau stebėjome Jurbarko kultūros rūmų šokėjus, dainininkus ir jaunus šokėjus, kurie labai profesionaliai atliko keletą stilizuotų šokių. Programai pasibaigus visi buvo pakviesti į II aukšto sales vaišėms. Čia visus labai nustebino pasakiškai dekoruoti ir vosokiais valgiais bei gėrimais apdėti stalai. Viskas buvo labai meniškai ir skoningai paruošta ir išdėstyta. Kas krito į akis, kad apsieita be popierinių lėkščių ir vienkartinį puodukų, kaip esame Amerikoje įpratę. Šokiams grojo švelni muzika, kurią laiks nuo laiko pakeisdavo jurbarkiečių mėgiamos dainos, žaidimai ir pokalbiai. Toks nepaprastai jaukus ir malonus pabendravimas užsitęsė beveik iki aušros.

Kitos dienos programa taip pat buvo įdomi ir įvairi. Po pusryčių vykome į krašto istorijos muziejų, kuris dabar įsikūręs šiauriniame jurbarkiečių vadinamame flygelyje. Minėto flygelio foje prie liepsnojančio židinio pabendravome su muziejaus šeimininkais, apžiūrėjome išstatytus tautodailės eksponatus ir pasiklausėm jaunųjų folklorinio ansamblio dainų.

(Nukelta į 7 psl.)

LIETUVOS DAILĖS MUZIEJAUS LIETUVIŠKOS MUZIKOS ANSAMBLIS "KANKLĖS" (Pranės Šlutienės pokalbis su ansamblio vadove Lina Naikelienė)

Lietuvos Dailės muziejaus lietuviškos muzikos ansamblis "Kanklės" yra dar jaunas, susikūręs tik prieš keletą metų, tačiau aktyviai dalyvaujantis Lietuvos kultūriname gyvenime. Ansamblio atliekami kūriniai dažnai skamba radijo eteriye. "Kanklės" mylimos ir mėgstamos ne tik lietuvių publikos. Per savo gyvavimo metus ansamblis surengė koncertus daugelyje Lietuvos miestų ir kaimų, koncertavo kaimyninėse šalyse: Baltarusijoje, Latvijoje, Estijoje. Koncertinės kelionės Šveicarijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje susilaukė pripažinimo ir gerų atsiliepimų vietinėje spaudoje.

Kaip kilo mintis sukurti ansamblį?

"Kanklių" ansamblio ištakomis reikia laikyti Lietuvos Dailės muziejaus "Kanklių trio", kuris lietuviškos muzikos propagavimo baruose gražiai reiškiasi jau du dešimtmečiai. Šiame trio groju nuo 1975 metų. Prieš porą metų nutariau išplėsti ansamblio atlikimo bei spalvines galimybes ir prie kanklių prijungiau dvi aukštasias birbynes, taip sukurdamą naują ansamblį. Tačiau "Kanklių trio" neiširo, ir toliau koncertuoja kaip savarankiškas ansamblis. Esu nepaprastai laiminga ir džiaugiuosi, kad teko kūrybiškai bendradarbiauti su garsiais ir gerbiama Lietuvos muzikantais tokiais, kaip M. Aleškevičiūtė, G. Apanavičiūtė, R. Maciūtė, I. Milkevičiūtė, S. Jonaitytė, D. Sadausku, A. Janutu. Su šiais solistais "Kanklių trio" sėkmingai koncertavo Suomijoje, Airijoje, Anglijoje,

Vokietijoje, Danijoje, Prancūzijoje ir kitose šalyse. Lietuvos radijo fonduose yra virš 70 įrašytų kūrinių, išleista plokštelė.

Žinau, kad Jūs esate ne tik ansamblio vadovė, Muzikos akademijos profesorė, bet ir žymi Lietuvos kanklininkė solistė. Sakykite, kaip spėjate viską suderinti?

Išties tai nėra lengva. Ypač kai turi šeimą ir jaučiant sunkią kasdienę buitį. Bet tik darbe ir kūryboje jaučiu atsipalaidavimą, palaimą ir džiaugsmą.

Savo studentes, kurių per 16 pedagoginio darbo metų išleidau virš 20, myliu, globoju kaip savo tikrus vaikus ir seku jų kūrybinį kelią.

Kaip solistė – kanklininkė esu nuo 1973 metų, kuomet pirmą kartą surengiau kanklių muzikos rečitalį. Esu įrašiusi solinę plokštelę, nemažai solinių radijo įrašų ir surengusi daugybę solinių koncertų įvairiuose Lietuvos miestuose ir užsienyje.

Muzikos akademijos kanklių sekcijos veikloje pagrindinės mano veiklos kryptys yra rūpintis kanklių mokymo proceso tobulinimu, kanklių repertuaro kaupimu, instrumentų kokybės gerinimu ir kanklių muzikos populiarinimu.

Ar sunku vadovauti ansamblui ir tuo pat metu groti jame?

Vadovauti mūsų ansamblui nėra sunku, todėl, kad visi ansamblio nariai yra profesionalūs muzikantai, gerai išmanantys savo specialybės subtilybes ir puikiai įvaldę instrumentų grojimo techniką. Norėčiau pabrėžti, kad visi ansamblio nariai yra baigę Lietuvos Muzikos Akade-

miją, o A. Juškevičienė ir K. Mikiška yra Akademijos pedagogai. V. Alenskienė muzikos mokykloje kanklėmis skambinti moko mažuosius vilniečius. E. Čiuplys yra Muzikos akademijos birbynės klasės absolventas. Visi muzikantai yra tikri menininkai, kūrybiški ir giliai jaučia muziką. Todėl kiekvienos programos ruošimas yra bendras kūrybiškas darbas, o man tenka tik sudėlioti stilistinius akcentus, pagrindinius kūrinių štrichus. Žinoma, kartais iškyla diskusijos dėl kūrinių interpretacijos, tačiau kiekvieną kartą randame optimalų variantą.

Gal galėtumėte pakalbėti apie instrumentus, skambančius Jūsų ansamblyje?

Kaip jau minėjau, ansamblio pagrindiniai instrumentai yra trys koncertinės kanklės ir dvi aukštosios birbynės. Be to koncertinėse programose stengiamės parodyti platų nacionalinių instrumentų spektrą ir pademonstruoti jų charakteringą interpretaciją. Taigi, ansamblyje skamba skudučiai, lumzdeliai, būgnas, harmonika, senosios kanklės ir kiti senieji liaudies instrumentai.

Kokią muziką atlieka Jūsų ansamblis? Ar tai yra autentiška muzika?

Jokiu būdu negalima sakyti autentiška, nes mūsų ansamblis nėra folklorinis. Tai lietuviškos muzikos ansamblis. Mes atliekame originalius kompozitorių kūrinius, harmonizuotas lietuvių liaudies dainas, aranžuotas M.K. Čiurlionio, B. Dvariono, J. Švedo kūrinius, instrumentines pjeses. Specialiai ansamblui kuria A. Lapinskas, J. Tamulionis, V. Bagdonas ir kiti kompozitoriai. Instrumentų skambėjimo galimybės leidžia atlikti ir šiuolaikinius bei bažnytinius muzikos kūrinius.

Ruošiantis Šv. Tėvo Jono Pauliaus II atvykimui į Lietuvą, dalyvavome bažnytinės muzikos koncertų cikle, kurį organizavo Lietuvos

Pasaulio lietuvių dainų šventė Vilniuje 1994 m. Ansamblių vakaro programą atlieka šokėjos. V. Klorio nuotr.

Muzikų rėmimo fondas. Su šia programa koncertavome daugelyje Lietuvos bažnyčių. Buvome labai šiltai sutikti ir dar sykį įrodėme, kad lietuviškais instrumentais galima atlikti ne tik liaudies muziką, bet jie puikiai skamba ir bažnyčių skliautuose, o mūsų dainininkės balsas sujaudino ir pravirkdė ne vieną klausytoją.

Norėtume išgirsti keletą žodžių ir apie Jūsų ansamblio solistę.

Ansamblio puošmena – dainininkė Regina Šilinskaitė, kuri ansamblyje dainuoja nuo pat pirmos jo įkurimo dienos. Ne tik dainuoja, bet ir groja, taip pat yra mūsų koncertinių programų scenarijų kūrėja ir vedančioji.

Regina 1992 m. baigė Lietuvos Muzikos Akademijos prof. V. Mikštaitės dainavimo klasę. Dabar ji dainuoja Vilniaus Operos ir baletų, Kauno muzikiniame teatruose. Jos sukurtiems vaidme-

nims (G. Donicetti "Meilės eleksyras" (Adina), J. Strauss "Šikšnosparnis" (Adelė), G. Bizet "Karmen" (Frasquita), E. Humperdinck "Jonukas ir Gretutė" (Gretutė), G. Vergi "Rigoletto" (Gilda) būdinga muzikinė precizika, gilus charakterių psichologinis pagrindimas, išraiškingas plastiškumas, personažų dvasinis išgyvenimų įprasminimas. Mūsų ansamblyje R. Šilinskaitė puikiai atlieka liaudies dainas su jai būdingu nuoširdumu ir jautrumu. Turėdama puikų lyrinį sopraną ir gerai įvaldžiusi vokalinę techniką, ji sugeba perteikti visus dainos niuansus, sujaudinti bei sudominti klausytojus. Regina gerai veda ir jaučia koncerto atmosferą.

Dėkojame už pokalbį ir linkime ansamblui visokiariopos kūrybinės sėkmės.

P.S. Chicagoje, koncertas įvyks 1994 m. rugsėjo 11 d., 3 val. Jaunimo centre.

TRIJŲ LELIJŲ MIESTE

(Atkelta iš 6 psl.)

11:30 val. dviem autobusais išvykome į ekskursiją. Ekskursijos vadovas buvo istorikas Gediminas Grybas, skulptoriaus V. Grybo sūnus. Vadovas kelionės metu mus labai įdomiai istoriniais epizodais supažindino su paneemunėje viduramžiais vykusiom kovom ir lietuvių atkaklų pasipriešinimą kryžiuočiams. Ekskursijos tikslas buvo aplankyti Vytėnus, Raudoną ir Veliuoną. Pirmiausi ir pasiekė Vytėnų pilį, kurios cilindrinis bokštas, iškilęs virš medžių, matėsi dar neprivažiavus. Autobusas sustojo šlaito papėdėje. Lipant į kalną netoli pilies, pievoje pastebėjome, gražiai raštuota staltiese padengtą stalą su pilnais giros ąsočiais, duona ir sūriu. Jaunos mergaitės tautiniais rūbais pasi-

puošusios, kvietė vaišintis, pilstydamos kiekvienam girą į gražius keramikos puodelius. Atsigaivinę gardžia šalta girta apžiūrėjome pilį. Tai buvusi Gelgaudų nuosavybė, tik vėliau vadinama Zankum, o dabar Vytėnais. Vytėnai, kaip ir Raudoną nebuvo statyta kariniams reikams, o kaip privati rezidencija. Žinoma, daug kartų rekonstruota ir keisti stiliai nuo renesanso iki barokinio ir klasikinio. Nepriklausomybės laikais ją buvo nupirkęs Amerikos lietuvis kun. A. Petraitis, o vėliau iš jo perėmė salesiečiai, kurie čia pastatė koplyčią ir užveisė nemažą medelyną. Pilies aplinka labai romantiška, nes iš abiejų pusių ją supa tvenkiniai ir status šlaitas į Nemuną.

(Bus daugiau)

PAVOJUS ATEINANČIŲ METŲ DERLIUI

Žemdirbystės Instituto direktorius Rimantas Dapkus Žemės ūkio ministerijoje įvykusioje spaudos konferencijoje pranešė, kad tyrimų duomenys rodo, jog šių metų sausra pakenks ir atienančių metų derliui.

Pirmiausia, apskaičiuojama, kad javų derlius bus net 25%-30% mažesnis. Todėl iškyla reali grėsmė, kad daugelyje rajonų žemdirbiai neturės iš ko pasiruošti geros sėklos kitų metų sėjai. Instituto mokslininkų atlikti tyrimai parodė, kad kviečiai šiemet, nors jų ir išaugo mažiau negu kitais metais, yra geresnės kokybės, todėl ir kvietiniai miltai turėtų būti geres-

ni, tačiau bus menkesnė sėklinių miežių kokybė, nes juose pagausėjo proteinų kiekis. Vidurio Lietuvoje esantiems ūkiams reikėtų pasilikti savą išaugintą javų sėklą, o atliekamą parduoti labiau nuo sausros nukentėjusiems ūkiams. Kita vertus, kol kas beveik neįmanoma ruošti dirvų žemkenčių sėjai – ji beviltiškai perdžiūvusi ir sukietėjusi.

Kita bėda – žieminio rapso sėja, kurios, jeigu dar pasilauks tokie karšti orai, jau bus neverta pradėti: sausoje dirvoje jie nesudygs, ir antrus metus iš eilės bus patirti dideli nuostoliai.

Blogai auga ir bulvės.

Ankstyvosios bulvės dar dirvoje turėjo daugiau drėgmės, todėl jų gumbai stambesni. Tuo tarpu vėlyvosios, paveiktos sausros, visai menkos. Bulvių pasėlius vargu ar pasiseks išgelbėti, jeigu staiga ir pradėtų lyti, nes lapai jau vysta, o kai kur ir visai sudžiūvo. Beje, Vidurio Lietuvoje šiuo atžvilgiu padėtis daug geresnė, negu kituose Lietuvos rajonuose, kur smėlėta žemė.

Linai, kurie yra labai jautrūs klimatiniais pasikeitimams, išaugo neaukšti, silpnai išsivystę, ploni. Manoma, kad iš hektaro bus gautas apie 40%-50% mažesnis derlius, negu kitais metais.

(ELTA)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS DVIDEŠIMT TRETJĮ SEIMĄ PASTINKANT

Jurgis Janušaitis

Šiais metais ALT S-ga švenčia savo veiklos keturiasdešimt penkerių metų sukaktį. Gražus veiklos tarpsnis, o jo metu ši organizacija, iširikiavusi į veikliųjų lietuvių organizacijų gretas, neabejotinai nuveikė daug, prasmingų, išeivijos lietuviams ir Lietuvai naudingų darbų.

Per tą laikotarpį keitėsi ALT S-gos valdybos, pirmininkai, bet tikslai liko tie patys. Ir ateityje jie bus svarbūs, norint ALT S-gą išlaikyti veiklią, kūrybingą.

Sajungos veiklai aptarti, ateities veiklai planus nustatyti, kas antri metai, vis kituose lietuvių telkiniuose, yra ruošiami ALT S-gos seimai. Seimų svarba neabejojama. Jų metu suvažiavę Sąjungos skyrių pirmininkai, atstovai, centro valdyba nuširdžiai ir rūpestingai aptaria Sąjungos dviejų metų veiklą, giliu žvilgsniu ir realiai pažvelgia į ateitį, suplanuoja ateities darbus ir paveda juos vykdyti seimuose išrinktam pirmininkui ir valdybai.

Taigi laukiame ir dvidešimt trečiojo ALT S-gos seimo, kurį Centro valdyba, vadovaujama energingojo pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno, ruošia š.m. rugsėjo mėn. 2-3-4 d.d. Detroite.

Paprastai seimai būdavo ruošiami pavasarį, dažniausia gegužės mėn., bet šis seimas buvo atidėtas į rudenį, nes Lietuvoje liepos mėn. vyko Lietuvos Tautininkų Sąjungos ruoštas viso pasaulio lietuvių tautininkų kongresas, kuriame turėjo dalyvauti ALT S-gos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas, valdybos nariai ir, kiek žinoma, nemažas būrys skyrių pirmininkų ar narių. Tad savajam seimui pasiruošti ir buvo ribotos galimybės, tačiau Centro valdyba, besiruošdama Lietuvon, vistiek suplanavo ir 23-čiojo ALT S-gos seimo programą, o iš Lietuvos sugrįžę, galutinai suformavo ir pačią seimo eigą.

Tat pasitinkant dar vieną ALT S-gos seimą, žvilgtelėkime į jo programą, susipažinkime iš anksto su seimo eiga, ir tinkamai visuose skyriuose pasiruoškime, išrinkime atstovus, aptarkime Sąjungos būsimą veiklą, kad atstovai galėtų savo konkrečius planus išsakyti seime. Tai būtina. O taip pat seime turime gausiai dalyvauti ir tuo įrodyti, kad ALT S-ga gyva, veikli, labai reikalinga tiek išeivijai, tiek ir nepriklausomai Lietuvai.

Seimas, kaip minėta, vyks Detroite, nuo rugsėjo 2 iki 4 d.d. Seimą techniškai

ruošia detroitiečiai, sudarę specialų komitetą, kuriam vadovauja M. Abarius. Seimo vietovė Detroite: Holiday Inn of Southfield 2655 Telegraph Rd, Southfield, MI. Tel. 810-353-7700.

Atstovai prašomi atvykti jau rugsėjo mėn. 2 d., nes tą pačią dieną 7 val. vakaro Holiday Inn-Hospitality Room įvyks seimo dalyvių nuotaiingas susitikimas, susipažinimas, pabendravimas ir pasivaišinimas.

Dvidešimt tretysis ALTS-gos seimas prasideda rugsėjo mėn. 3 d., šeštadienį 9 val. registracija.

10-12 val. Seimo atidarymas. Žodį tars šeimininkų vardu M. Abaris ir ALT S-gos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas.

Po to įprasta procedūra – garbės prezidiumo sudarymas, himnai, invokacija, mirusiųjų pagerbimas, kuriam vadovaus sąjungos vicepirmininkas Petras Buchas, sveikinimai. Šioje seimo dalyje išgirsime Lietuvos ambasadoriaus prie Jungtinių Tautų Aniceto Simučio paskaitą, tema "Lietuvos padėtis tarptautinėje arenoje". Tai ypač svarbios mintys žmogaus, gerai pažįstančio dabartinę politinę padėtį.

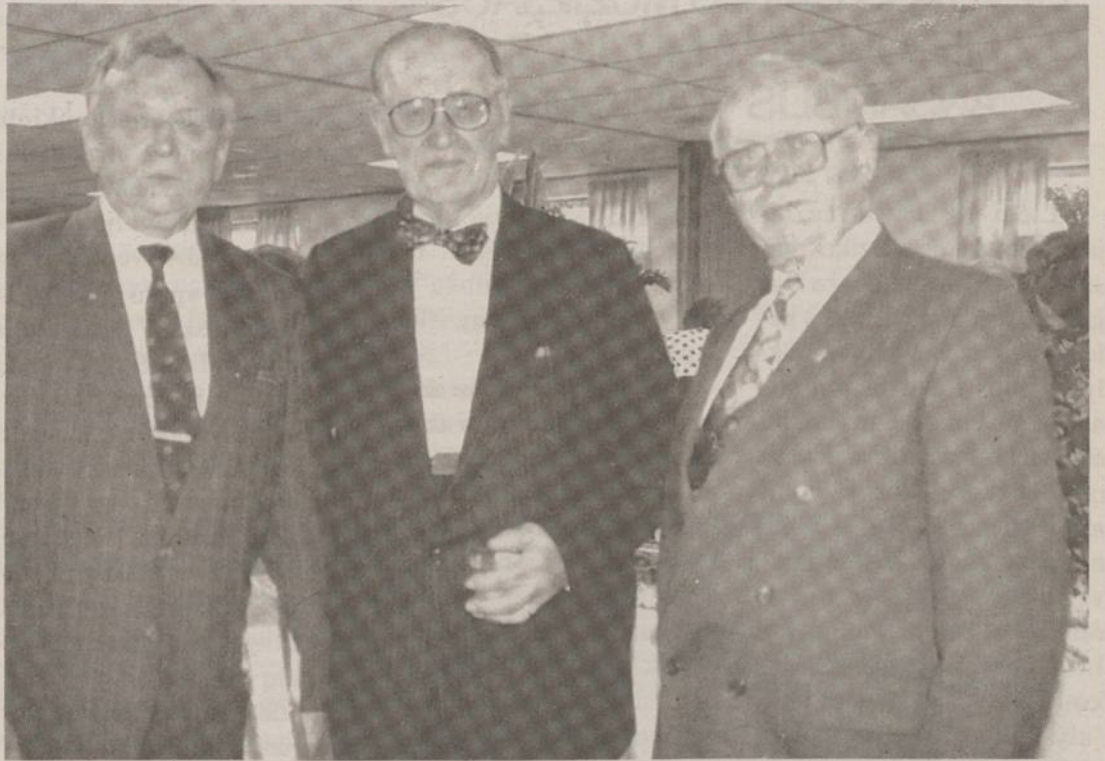
Po pietų prasidės darbo posėdžiai, įvairių komisijų ir prezidiumo sudarymai. Šioje seimo dalyje seimo dalyviai išklausys įdomų Simpoziumą – tema "Politinės partijos Lietuvoje". Dalyvauja: prof. Julius Šmulskštys, Aidas Palubinskas ir prof. dr. Bronius Nemickas. Simpoziumą moderuoja Petras Buchas.

Popietinėje sesijoje CV pranešimai – pirm. dr. Leono Kriaučeliūno, išd. Oskaro Kremerio, garbės teismo inž. Antano Mažeikos, kontrolės komisijos. Būtų gera, kad seimo dalyviai, išklause veiklos pranešimus, aktyviai įsijungtų į svarstybas, diskusijas.

Išpūdziais iš Pasaulio lietuvių tautininkų kongreso Lietuvoje, pasidalins kongrese dalyvavę atstovai.

Pranešimus taip pat padarys ALT – atstovas Petras Buchas, Lietuvos Nepriklausomybės fondo – Algirdas Sperauskas ir "Naujosios Vilties" žurnalo red. Dr. Algirdas Budreckis ir adm. Oskaras Kremeris. Ši darbo diena baigsis Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos salėje ruošiamais kokteiliais ir vakariene.

Šiame pokylyje bus pagerbtas amb. Anicetas Simutis, atšventęs 85-rių metų amžiaus sukaktį ir Lietuvai

Nuotraukoje iš dešinės: Mykolas Abarius, ALT Sąjungos 23-čiojo seimo rengimo komiteto pirmininkas, ambasadorius Anicetas Simutis ir dr. Leonas Kriaučeliūnas.

atstovavęs diplomatinėje tarnyboje virš šešiasdešimt metų. Šį ištikimąjį Lietuvos sūnų ir dera deramai pagerbti, už tai ALT S-gai padėka ir garbė. Su amb. Anicetu Simučiu dalyvius supažindins Lietuvos general. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, o meninę, įdomią dalį atliks neabejotino talento žurnalistas Vladas Vijeikis.

Rugsėjo 4 d. Seimas pradės Šv. Mišių auka Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos bažnyčioje. Po to vėl darbo posėdžiai – skyrių pirmininkų pranešimai ir svarbioji dalis – Sąjungos pirmininko, valdybos narių, garbės teismo, kontrolės komisijos ir Tarybos narių pranešimai. Nominacijų komisijos pirm. inž. Juozas Rentelis pristatys į minėtus postus kandidatus ir po šios svarbios seimo dalies sužinosime, kam atiteko pirmininko ir kitų valdybos narių postai.

Visuoimet seimuose

dirba ir Nutarimų komisija. Šiame seime komisijai vadovauja Antanas Mažeika. Tikėtina, kad seimas priims realius nutarimus, kurie būtų vėliau įgyvendinami, o neliktų tik stalčiuose iki kito seimo, kaip kartais atsitinka.

Taip bus baigtas Dvidešimt tretysis ALT S-gos seimas. Po jo vyks dar du suvažiavimai: Lietuvių Tautinio Kultūros Fondo ir Vilties Draugijos. Pastarieji suvažiavimai savo apimtimi kuklesni, bet taip pat neabejotinai svarbūs. Šios institucijos irgi yra ALT S-gos našiosios veiklos dalis. LTK F telkia lėšas, padeda Lietuvos tautininkams, leidžia Lietuvos gyventojų genocidą, o Vilties Draugija rūpinasi kad Amerikoje išliktų gyvas, tautinės minties žodis – DIRVA.

Aptarus Seimo programą, posėdžių eigą, iš anksto visi seimo atstovai, dalyviai turėtų gerai pasiruošti ir į Seimą atvykti su konkre-

čiais siūlymais. Į Seimą visi skyriai turėtų deleguoti savo atstovus.

Prieš porą metų St. Petersburg, FL vykusiam Seime daugelis skyrių nebeatsiuntė savo atstovų. Tai blogas ženklas. Žiūrėkime, kad šiame Seime tas nepasikartotų. O taip pat maloniai kviečiama ir Detrito lietuvių telkinio visuomenė pasidomėti šios organizacijos gyva veikla, gausiai dalyvaukime ir pačtame Seime, kaip mieli svečiai. Seimui sėkmės!

ANICETAS SIMUTIS, Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos garbės narys, pirmasis Nepriklausomos Lietuvos Ambasadorius prie Jungtinių Tautų, Jo 85-erių metų sukakties proga, bus pagerbtas ALT S-gos 23-čiajame seime, Detroite, š.m. rugsėjo 3 d.

Visuomenė kviečiama pagerbime ir seime gausiai dalyvauti.

JAV LB VISUOMENINIŲ REIKALŲ TARYBOS VEIKLOS ŽINIOS

Birželio mėnesą JAV LB Visuomeninių reikalų taryba Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities demilitarizavimo klausimu pasiuntė memorandumą Valstybės sekretoriui, JAV Senato ir Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijų nariams, ir JAV Tautinio Saugumo Tarybos pareigūnams. Išsamiam šeių puslapių memorandumui buvo apžvelgta šios srities istorija, demografija, tarptautinis teisinis statusas bei patiekti siūlymai dėl šios srities demilitarizacijos.

Atsižvelgdama į grėsmę įteisinti Rusijos karinį tranzitą per Lietuvą į Karaliaučiaus kraštą, JAV LB atskiru laišku kreipėsi į prez. B. Clinton su prašymu padėti Lietuvai atlaikyti Rusijos politinį ir ekonominį spaudimą. Prezidentas prašomas aiškiai pasakyti, kad JAV-ės remia

Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių integravimą į Vakarų karines, ekonomines ir politines struktūras, ir JAV-bėms nebus priimtina tranzito sutartis, kuri įjungs Lietuvą į Rusijos strateginę sistemą jos kariniame regione tarp Baltarusijos ir Karaliaučiaus krašto.

###

Prez. B. Clinton ruošiantis aplankyti Rygą, JAV LB Krašto valdybos vicepirm. dr. Vitolis Vengris ir LB Visuomeninių reikalų įstaigos Washingtone vadovė Asta Banionytė š.m. birželio 27 d. dalyvavo Baltuose Rūmuose vykusiam posėdyje. LB atstovai JAV Tautinio saugumo tarybos pareigūnams pateikė eilę siūlymų ryšium su planuojamu vizitu ir susitikimu su Baltijos valstybių prezidentais.

Savo ruoštu, š.m. birželio 28 d. laišku JAV LB Krašto

valdyba kreipėsi į prez. B. Clintoną. Prezidento prašyta veikti į Rusiją, kad iki š.m. rugpjūčio 31 d. iš Latvijos ir Estijos būtų atitaukta Rusijos kariuomenė. Atkreiptas prezidento dėmesys, kad dar vis biurokratinės kliūtys neleidžia pradėti veiklą JAV-ių įkurtam Baltijos verslovių fondui. Taip pat atkreiptas prezidento dėmesys į svarbą ugdyti demokratiją Baltijos valstybėse per jom skirtas "Amerikos Balso" radijo laidas. Prezidento prašyta neleisti esamų radijo laidų į Baltijos valstybes trumpinti ar jų panaikinti.

Prez. Clinton viešint Rygoje, Latvijos prezidentas Ulmanis JAV prezidento garbei suruošė priėmimą. Priėmimo, kuriame dalyvavo visų trijų Baltijos valstybių prezidentai, specialiai buvo pakviesti dalyvauti JAV LB Krašto valdybos vykd. vicepirm. adv. Regina Narušienė (Nukelta į 12 psl.)

Vladas Vijeikis

PAPUVUSI BENDRUOMENĖ

Alfonsas Eidintas ilgame straipsnyje "Drauge" labai švelniai bando pateisinti savo kolegų bolševikinių istorikų darbus. Beveik riteriškai stoja ginti savo draugus. Apiešiojęs jo vadinamą panele "A.J." persikelia spręsti Amerikos lietuvių problemas. Esą nesenai pas jį apsilankė paslaptingi ponai, kurie pareiškė: "Jei lietuvių bendruomenė aktyvi tik nuo skandalo iki skandalo, nuo gando iki pokalbių, tai, anot Šekspyro, ar nėra kas papuvę danų karalystėje".

Būdamas apdairus istorikas turėjo pastebėti, kad skandalas nekilo išeivijoje, bet jis buvo importuotas iš Lietuvos.

Taigi Šekspyro ir Eidinto nuomone esame papuvusi bendruomenė. Kada turime papuvusį obuolį, tai nupiauname puvesius ir valgome obuolį. Ką Šekspyras su Eidintu norėtų nupiauti? Žinoma, pirmiausia panelę A.J. Toliau visus, kurie priešinasi knygoje pateiktiems "faktams", o būdamas Lietuvos valdžios atstovu ar nepastebėjo, kad ta vyriausybė perpildyta skandalais ir ten gerokai viskas papuvę. Užuo kabinėjęs prie papuvusios Amerikos lietuvių bendruomenės, kaip istorikas, atskleistų savo istorinius darbus, kuriuos rašė pataikaudamas komunistų partijai ir

rašydamas pagal nustatytą liniją, būtų įdomu. Taip pat jeigu liktų laiko, gal pasirūpintų tinkamu Lietuvos reikalų atstovavimu.

Jis taip pat sako, kad "Lietuvos istorikai į bendrą triušą su užsienio lietuviams jie žiūrės daugiau negu labai atsargiai". Ar nebūtų buvę geriau jeigu užsienio lietuvių būtų pažūrėję atsargiai į dabartinės Lietuvos istorikus, tai būtų tikrai išvengta to triukšmo, kurio taip nemėgsta A. Eidintas. Pilnai suprantama, kad Maskvos paunksnėje išaugę istorikai negalėjo parašyti tikros istorijos. Tad kaip tu beplausi juodą aviną, jis visados liks juodas.

Apie pateiktus KGB paktuotus dokumentus jis taip sako: "Gal ateityje bus rasta ir daug geresnių, bet kol kas tai labiausia informatyvūs duomenys." Pripratimas, antras prigimimas. Ką pateikė Maskva, tai labiausiai informatyvūs duomenys. Taip Eidintas elgėsi Maskvos valdymo laikais, taip jis įpratęs kalbėti ir dabar.

Vargšė Lietuva turėdama tokius diplomatus.

ATSISAKAU

Dabar rimtai. Nepriklausomoje Lietuvoje. Turiu minty 1918 metų Lietuvą. Apdovanotieji ordinais ir medaliais buvo tikrai nuspelnę. Vyties kryžius buvo niekam nepasiekiamas. Tik tie jį gavo, kurie kovojo už Lietuvos laisvę ir aukėjo sa-

vo gyvybę. Labai kukliai atrodo tas kryžius, bet pagarba jam buvo neaprepiama.

Dabar Lietuvoje kryžių, ordinų, medalių infliacija. Gauna geri tavorščiai, gauna daugiausia tie, kurie neužsitarnavo. Tik tiek, kad prisdėjo prie dabartinės valdžios stiprinimo. Retkarčiais dabartinė valdžia numeta ordiną ir tiems, kurie nėra per daug jiems ištikimi. Taip sakant lygsvaros dėliai.

Teko išgirsti, kad ordinas buvo pažadėtas ir žinomam poetui Bernardui Brazdžioniui. Jis atsisakė. Kodėl? Manau, kad ne dėlto, kad jaučiasi neužtarnavęs. Jam priderėtų aukščiausias lietuvių tautos ordinas. Manau, kad nenorėjo priimti iš rankų, kurios neturi teisės tokius ordinus teikti.

SENAS IR NAUJAS ANEKDOTAS

O dabar senas anekdotas. Rusas buvo paklaustas, ko jis daugiausiai norėtų. Atsakė: noriu lėktuvo. O kam tas tau lėktuvas? "Na, sužinai, kad Leningrade marškinius pardavinėja sėdai į lėktuvą ir pirmas atsistoji į eilę." Dabar jau ne anekdotiškai Brazauskas nusipirko lėktuvą už kelis milijonus dolerių. Tad išgirdęs, kad Kaune parduota tualetinių popierių, sėdą į lėktuvą ir pirmas eilėje. Koks patogumas. Tik pikti liežuviai sako, kad tas lėktuvas nepajėgus skraidyti, tad ir negaus tualetinio popierio. Teks naudoti "Pravdą", kurios turi prisirinkęs.

viešpats. Neturi – nesipainiok!

Kada prabrisime šį košmarą – horizonte dar nėra jokių ženklų. Iš viso to ir tas netikrumas, gyvenimas lyg be ateities, vis tikimės tik dar blogesnio, nes kol kas kreivė eina tik žemyn.

Aišku, kai Dievas uždaro duris, Jis atidaro langą. Bet kai labai sunku, žmogus nelengvai persiorientuoja į kitas vertybes. Tam reikia ilgesnio laiko arba gilesnio, grynai asmeninio sukrėtimo. Visi dalykai gyvenime užima tokią vietą, kokią jiems žmogus pats suteikia. Išmokyti gyventi negali jokia mokykla – tik pats gyvenimas. Ir dažniausiai pats netikėčiausias ir žiauriausias.

Iš tikrųjų skurdas, kuris užklupo į pensiją išėjusius žmones, yra labai liūdnas reiškinys. Jų varpinėse džiaugsmo mažai. Bet jaunimas dar turi ir vilčių ir galimybių. Nors ir jaunimas renkasi ateitį ir skirtingai ir dažnai keistai, lyg gyventų neilgai.

Apie valdžioje esančius šiuo metu ir kalbėti nesinori – jiems žmonės, nei seni nei

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

elektros energiją gaminančių užtvankų, kurios užkerta lašišoms kelią. Prisideda ir miškų iškirtimas prie lašišų mėgstamų upelių. Kanadiečiai skundžiasi, kad jų kaimynai Amerikoje išnaikino savo lašišas, o dabar bando griebti Kanados upėse gimusias žuvis. Dar blogesni esą už Washingtono ar Oregono žvejus Aliaskos laivai. Pernai ir užpernai jie sugavo 5.7 milijono lašišų, nors 1985 metais jiems buvo leista sugauti tik 3.2 mil.

Kanada pasiuntė padėties gelbėti savo pakrančių apsaugos laivus. Jie stabdo kiekvieną amerikiečių žvejų laivą, jei jie plaukia Kanados teritoriniuose vandenyse ir verčia juos pirkti Kanados "leidimą" už 1,100 dol. Jei laivui pavyksta prasmukti be leidimo, jis sustabdomas, kai grįžta su žuvimis atgal. Tada laivo kapitonas turi sumokėti 3,000 dol. Priimami tik grynai pinigai, ne čekiai. Nesumokėję laivai sustabdomi ir palydimi į uostą. Daugiausia skriaudų kanadiečiams padaro Aliaskos žvejai. Jie pirmi sutinka lašišas, plaukiančias į pietus. Blogiausia, kad aliaskiečiai nenori kalbėti apie kokius ten susitarimus. Aliaskos senatoriai Kongrese jau kaltino Kanadą tarptautinių sutarčių laužymu.

Ne tik lašišos sukelia rūpesčių. Kanados Atlanto vandenyno pakrastyje jau išnyko menkės, uždrausta jas gaudyti. Jungtinėse Tautose sakoma kad neturtingos valstybės suvalgo daugiau žuvies ir ji sudaro 40 nuoš. žmogui reikalingų baltymų. Jei didžiosios, turtingosios šalys toliau tokiu tempu gaudys jūros maistą, jos pakenks daugiausia atsilikusioms tautoms ir pačiai gamtai. Kodėl jie nevalgo "steikų", paklausė JT posėdyje vienas Bengalijos diplomatas.

TRUMPAI

• Kuboje iškilingai palaidotas valdžios milicinin-jauni, nerūpi. Jų vienintelis tikslas – jie patys. Jie "talentingai" naudojami būvimu valdžioje. Visą į savo kišene.

Abejoju ar nauji rinkimai išspręs šią dilemą. Išspręs tik laikas. Ir žmonių sąmonė. Tai netrumpas procesas. Nei sąmonės, nei išminties, nei sąžinės nei doros nei drėbsi į žmogų lyg košės – viskas turi pereiti per žmogų giliai, tikrai ir aiškiai. Įsėdo į mane žodžiai: "norint gauti didelį rezultatą, reikia daug skausmo, daug pasiaukojimo, daug kraujo – toks žmogaus, tautos, žmonijos likimo eigos dėsni". Tikėjimės!

Angelė Romoslauskienė
Kaunas, 94.VII.2.

kas. Komunistinė valdžia paskelbė, jog tai Kubos revoliucijos priešų auka. Diktatorius Fidel Castro pagrasi- no, kad jei Amerika nesiliaus su savo prekybos embargu ir kontrevoliucine veikla, jis atidarys Kubos sienas visiems, kurie nori išvykti. Kaip žinoma, prezidento Carterio laikais, Castro pasiuntė Amerikon daugybę kriminalistų ir psichinių ligonių.

• Jungtinių Tautų Saugumo taryba priėmė nutarimą, leidžiantį Amerikos vyriausybei naudoti bet kurias priemones, siekiant pašalinti Haiti karinę diktatūrą. Kilo problema ta, kad viešoji opinija ir daug Kongreso narių pasisakė prieš karinę invaziją. Haiti karinė chunta nesirengia palikti valdžią.

• JAV ekonominis augimas per antrąjį metų ketvirtadį siekė 3.7 nuoš.

• Pasaulinės naftos kainos pakils iki 19.2 dol. už statinę. Priežastis – Nigerijos naftos darbininkų streikas dėl prezidentu išrinkto politiko suėmimo. Nigerijos sostinėje policija nušovė tris karinės valdžios priešus. Įvykis dar sustiprino streikuotojų eiles.

• Alžire radikalai islamo partijos aktyvistai nušovė penkis prancūzus. Nuo pernai rudenį prasidėjusio terorizmo jau žuvo 53 užsieniečiai.

• CNN ir Gallup agentūros tyrimai tvirtina, kad tik 42 nuoš. amerikiečių pritaria prez. Clintono veiklai Baltuosiuose Rumuose. Tik 39 nuoš. laiko jį pasitikėjimo vertu vadu.

• Buvęs Italijos premjeras Bettino Craxi italų teismo buvo už akių nuteistas aštuoniais su puse metų kalėjimo už kyšių ėmimą. Kaltinamasis slapstosi Tunise. Per praėjusius dvejus metus Italijoje nubausti apie 5,000 politikų ir biznierių.

• Madride bomba nužudė Ispanijos gynybos politikos direktorių gen. Francisco Veuillas. Manoma, kad tai basų teroristų darbas.

• Serbijos vyriausybė, pabrėždama, kad Serbijos politika skiriasi nuo Bosnijos serbų, pagrasi- no jų vadams, kad bus nutraukti visi ryšiai, jei Bosnijos serbai atmes tarptautinį taikos ir Bosnijos padalijimo planą.

• Konstitucinis Prancūzijos teismas pasisakė prieš kultūros ministro paskelbtą draudimą naudoti jau prigijusius svetimžodžius, jei yra tinkamas prancūziškas žodis. Naujas įstatymas lies tik valdininkus ir valdžios įstaigas. Ministras tvirtina, jog prancūzų kalba nueis tais keliais, kaip nuėjo lotynų ar senovinė graikų kalba.

ŠIRDIES ŠAUKSMAS

Kaune gyvenanti Angelė Romoslauskienė, įžymaus Lietuvos Krikščionių demokratų partijos veikėjo, Steigiamojo, Antrojo ir Trečiojo Lietuvos Seimo nario, Petro Radzevičiaus duktė, architektė, šiuo metu jau pensininkė, parašė laišką savo giminaitei Valerijai Spirikaitienei į Clevelandą. Laiške su didžiausia širdgėla ji aprašo žmonių psichologinę būseną, jų tarpusavio santykius, moralinį nuosmūkį, siejasi dėl sunkios ekonominės būklės Lietuvoje ir perspektyvų ateičiai. Nors tai yra asmeniniai pergyvenimų apmąstymai, tačiau laiško autorės išsakytos mintys, reikia manyti, susišaukia su didžiulės dalies Lietuvos žmonių nuotaikomis.

Autorei leidus, Dirvoje spausdiname šio laiško ištraukas.

Brangi Vale,

Atrodo, kad nuo mūsų paskutinio atsisveikinimo, palydint Tave atgal į Ameriką 1990 metais, praėjo jau nemažiau kaip 20 metų. Ir dar kokių! Jie sumaišė mūsų gyvenimus, protus, kelius, likimus, o ką jau bekalbėti

apie sielas! Ritosi uraganai, kilo ir leidosi vėliavos, mūsų mintys ir mūsų viltys. Gyvename lyg išsikapstę iš bunkerio ir vienas kito neatpažįstame. Ir ne tik gatvėse, laikraščiuose bet ir šeimose. Ir iš kur ta velniava? Tokia kreivaveidė! Turbūt gili tiesa, kad 50 metų Juodojo meistro rankose negalėjo nieko neįvykti iš esmės. Buvo vykdomas didelis sumanymas ir įvyko. Tik mes tikėjomės, kad praskridome virš to, lyg švarūs paukščiai. Taip, matyti, nebūna. Žmogui tapti paukščiu tik svajonė.

O ką jau bekalbėti apie šiaip įvykius, kurie apipynę laiko žmogaus dienas. Mes ir čia vieni nuo kitų toli. Ne, nesipykstame, viskas lyg ir tvarkoje, bet kartu ir netvarkoje.

Tauta lyg išmesta iš lizdo. Ir čia pat ir lyg kitoje šalyje. Savi tarp svetimų, svetimi tarp savų. Įstatymai nulinio vietoje, jokios tvarkos, jokios pagarbos, chamizmas kyšo kaip ragai. Turi storą, storą piniginę – esi situacijos

EKSPERTŲ PASIŪLYMAI IR IŠVADOS

(Atkelta iš 5 psl.)

Teisės saugos stiprinimas
ir viešumas (nuostata 7)

7 nuostatos pirmoje dalyje numatytas specialių tyrimo grupių steigimas privatizacijos teisėtumo klausimais Respublikos prokuratūroje, Valstybės kontrolės departamente ir Vidaus reikalų ministerijos struktūrose. Šie klausimai atitinka minėtų valstybinių institucijų veiklą reglamentuojantiems normatyviniais dokumentams.

Antroje dalyje kalbama apie tai, kad Vyriausybė pateikia Seimui kovos su organizuotu nusikalstamumu programą, kurios įgyvendinimu rūpinasi respublikos Prezidentas, neviršydamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 str. jam suteiktų galių.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatyme numatyta tokia procedūra, kuomet Vyriausybė parengia ir pateikia Seimui svarstyti ir priimti įstatymų projektus ir programas. Seimo pavedimas Vyriausybei parengti kovos su nusikalstamumu programą yra pagrįstas ir galimas.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 str. numatyti Respublikos Prezidento įgaliojimai. Referendumo pavedimas Lietuvos Respublikos Prezidentui rūpintis, kad būtų įgyvendinta priimta Seimo kompleksinė kovos su organizuotu nusikalstamumu bei korupcija vykdomojoje valdžioje programa, neprieštarauja Konstitucijos 84 str. Tai numato minėto Konstitucijos 84 str. 11 punktą. Jame nurodyta, kad Respublikos Prezidentas gali veikti į teisės saugos darbą per darbuotojų parinkimo ir paskirstymo politiką.

Teisės saugos organų finansavimas techninis aprūpinimas, socialinės garantijos yra Seimo ir Vyriausybės kompetencijos ribose.

Trečioje dalyje nurodyta, kad Lietuvos Respublikos krašto apsaugos Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba ir Šaulių sąjunga, tinkamai aprūpintos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka 1994 - 1995 metais panaudojamos kovoti su nusikalstamumu, užtikrinti viešąją tvarką, palaikyti visuomenės rimtį ir saugumą. Nors tokios funkcijos krašto apsaugos struktūroms nebūdingos, tačiau įstatymą dėl Krašto apsaugos tarnybos galima bus papildyti laikina nuostata. Įstatymo 8 nuostatos trečiąja dalimi numatytas įstatymų koregavimas. Šaulių sąjungos įstatuose (1993 m. kovo 23 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 78) viešosios tvarkos palaikymo ir kovos su nusikalstamumu funkcijos nenumatytos. Tačiau šios vi-

suomeninės organizacijos panaudojimas minėtai valstybinei funkcijai atlikti neprieštarauja įstatymams ir gali būti derybų dalykas su šios visuomeninės organizacijos vadovybe.

Ketvirtoje dalyje nurodyta, kad Lietuvos Respublikos Seimo posėdžiai nuolat transliuojami per valstybinę radiją ar televiziją, savivaldybių posėdžiai - per vietinį valstybinį radiją. Nurodytus posėdžius transliuoti turi teisę ir privačios radijo bei televizijos stotys.

Tokia nuostata neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Seimo statui, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymui (1994. 07.07 redakcija).

Penktoje dalyje pažymėta, kad svarbiausiems Valstybės ir tautos gyvenimo klausimams spręsti skelbiamas referendumas. Įstatymas ar kitas aktas laikomas priimtas referendumu, jeigu referendume dalyvavo daugiau kaip pusė rinkimų teisę turinčių piliečių ir įstatymo projektui ar kitam sprendimui pritarė daugiau kaip pusė piliečių, dalyvavusių referendume.

Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 9 str., referendumo skelbimo ir vykdymo tvarką nustato įstatymas (Lietuvos Respublikos referendumo įstatymas). Jis, priėmus referendumu čia aptariamą įstatymą, turės būti atitinkamai patikslintas (įstatymo 8 nuostatos trečia dalis).

Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatų priėmimas referendumu atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos 69 str., o tai liečia ir patį Referendumo įstatymą.

Penktoje dalyje taip pat pažymėta, kad konstituciniai įstatymai (jų nuostatos) priimami ir keičiami referendumu, taip pat rengiami pirma laikiai Lietuvos Respublikos Seimo ar Respublikos Prezidento rinkimai, jeigu už tai pasisako, ne mažiau 35 procentai Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių rinkimų teisę.

Pagal Lietuvos Respublikos referendumo įstatymą (32 straipsnis) įstatymo nuostatos ar kitas sprendimas laikomi priimtais, jeigu per referendumą jiems pritarė daugiau kaip pusė į sąrašus įtrauktų piliečių. Naujuoju įstatymu siekiama išskirti referendumu priimamus ar keičiamus konstitucinius įstatymus (jų nuostatas). Priėmus šį įstatymą referendumu, remiantis įstatymo 8 nuostata Lietuvos Respublikos Seimas privalės padaryti atitinkamas Lietuvos Respublikos Referendumo įstatymo pataisas ir papildymus.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 58 str. pirma laikius Seimo rinkimus gali rengti Seimas, taip pat esant atitinkamoms sąlygoms, juos gali paskelbti ir Respublikos Prezidentas.

Šių klausimų sprendimas referendumu neprieštarauja demokratijos sampratai.

Konstitucijos nuostatų keitimo tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos Konstitucijos keturioliktoje skirsnio "Konstitucijos keitimas", pagal kurį tik referendumu gali būti keičiamos pirmojo skirsnio "Lietuvos valstybė" bei keturioliktojo skirsnio "Konstitucijos keitimas" nuostatos. Todėl įstatymo 7 nuostatos penktoje dalyje numatyti referendumo, pirma laikiai Lietuvos Respublikos Seimo ir Respublikos Prezidento rinkimų Konstitucinių nuostatų pakeitimai juolab neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, referendumu pakeitus Konstitucijos 148 straipsnį.

Specialistų grupė iš esmės pritaria visoms įstatymo nuostatomis. Pagrindinis referen-

dumo "Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisės saugos" tikslas yra atstatyti nuvertėjusių indėlių perkamąją galią, sustabdyti valstybės turto neteisėtą privatizavimą, sukaupti lėšas iš valstybės turto privatizavimo ir panaudoti jas nuvertėjusių indėlių atstatymui.

**R. Visokavičius,
B. Visokavičienė,
A. Karalius, G. Preidys,
J. Niedvaras, J. Gaudutis,
S. Juocevičius**

1994 m. liepos 21 d.

Ignas Verbyla, prisimindamas prieš 7 metus mirusią savo sesutę Ursulę, "Dirvai" paremti paaukojo 50 dolerių.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

Skelbiant naujų prenumeratorių ir rėmėjų sąrašus įsivėlė klaida: buvo paskelbta, kad "Pamariui", Jūrutei Jakimavičienei ir Eug. Matuzevičiui DIRVĄ užsakė Alg. Giedraitis, o turėjo būti Alg. Gustaitis. Už klaidą atsiprašome.

Dirvos administracija

Kun. Juozapo Angelaičio

Buvusio Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos Parapijos klebono garbei

Jo 60-ųjų įšventinimo metinių ir 90-jo gimtadienio šventė

Sekmadienį, 1994 m. rugpjūčio mėn. 28 d.

Šv. Jurgio bažnyčioje

6527 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

Mišios 10:30 valandą ryto

Pokylis tuoj pat po mišių

Dėl pokylio rezervacijų ir kitos informacijos, skambinti Šv. Jurgio klebonijai,

Tel. 431-5794

Pokylio bilietai \$25.00. Jie turi būti įsigyti iki pirmadienio, 1994. 08. 22.

Pasiteiraukite apie
atpigintus bilietus Spalio mėn.

RYGA, VARTAI ! PABALTIJ!

SUPAŽINDINAM SU ATA'S TAUPIAUSIOM SKRYDŽIŲ KAINOM Į PABALTIJ!

Ar Jūs skrendate biznio reikalais, ar pasimatyti su giminėmis Pabaltyje, Jūs nenorite gaišti laiko persėdami Maskvoje ar Frankfurte. Norite nukeliauti kuo greičiau, be reikalo neįsileidžiant dar daugiau pinigų. ATA's iš New Yorko į Rygą yra greičiausias kelias. ATA paruošė jums pigiausią ir maloniausią kelionę, kurią jūs tikrai užsipelnėt. Į vieną pusę kainos iš New Yorko ne aukštesnės kaip \$429, ir žemos—iki \$279 spalio mėn., ATA yra vienas iš geriausių pasirinkimų tarp aukštų kainų skrydžių kompanijų.

PATOGŲ PERSĖDIMAI JAV

Naudokitės ekonomiškais ATA's skrydžiais į Rygą iš JAV miestų. Pasirinkite patogius TWA skrydžius, kurie sujungia New Yorko ATA's su Ryga.

**SKAMBINKIT JŪSŲ
KELIONIŲ AGENTUI
ARBA ATA:**

800-382-5892.

iš
NEW YORKO

Savaitės dienomis

\$399

Į vieną pusę
Keliant nua 6/1 iki 9/30

Savaitgaliais
\$429

Į vieną pusę
Keliant nua 6/1 iki 9/30

Studentams
\$349

Į vieną pusę, savaitės dienomis
Keliant nua 6/1 iki 9/30

Išskrendant iš	Savaitgalį	Savaitės dienomis
ATLANTA	\$561	\$531
BALTIMORE	\$520	\$490
BOSTON	\$429	\$399
† CHICAGO	\$484	\$454
CLEVELAND	\$520	\$490
DALLAS	\$579	\$549
DETROIT	\$524	\$494
HOUSTON	\$579	\$549
† LOS ANGELES	\$547	\$517
MIAMI	\$569	\$539
MINNEAPOLIS	\$479	\$449
NEW ORLEANS	\$569	\$539
PHILADELPHIA	\$474	\$444
PHOENIX	\$547	\$517
PITTSBURGH	\$479	\$449
SAN ANTONIO	\$579	\$549
SAN DIEGO	\$547	\$517
† SAN FRANCISCO	\$547	\$517
SALT LAKE CITY	\$547	\$517
SEATTLE	\$549	\$519
WASHINGTON D.C.	\$520	\$490

Visos kainos yra nustatytos perkant skrydžius į abu galus

† Per ATA.

Visi kiti miestai per TWA sujungti su New Yorko, tęsiant į Rygą per ATA.

American Trans Air

Bilietai turi būti nupirkti 7 dienas prieš išskrendant. Taip pat yra tiek brangesni bilietai turintys mažiau suvaržymų. Valstybiniai mokesčiai \$32.95 sumokami atsiimant bilietus. Studentų amžius nuo 18 iki 26m., parodant mokyklos I.D. ATA suteikia patarnavimus į Rygą iki Spalio 30, 1994.

CLEVELANDE ir apylinkėse

VAIKAI MOKYKLOSE

Už kelių savaičių vėl prasidės mokslo metai. Clevelando Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. J. Bacevičius kviečia tėvus, kurių vaikai šiais mokslo metais lankys pradžios ir vidurines mokyklas, pranešti klebonijai: kurias mokyklas jų vaikai lankys, kur jie gaus religinį auklėjimą ir kurie iš jų šiemet priims Pirmąją Komuniją arba Sutvirtinimo Sakramentą. Šios žinios yra reikalingos parapijos metiniam pranešimui vyskupijai.

ŠILUVOS MARIJOS ŠVENTĖ

Sekmadienį, š.m. rugsėjo 11 d. Clevelando Šv. Jurgio parapija švęs Šiluvos Dievo Motinos šventę, Palaimintosios Motinos apreiškimui Šiluvos miestelyje, Lietuvoje,

prisiminti. Po 10:30 val. ryto Mišių bus procesija su Švenčiausiuoju Sakramentu ir Palaiminimas prie šventovės klebonijos sode. Visi clevelandiečiai yra kviečiami dalyvauti šiose iškilmėse.

SKRAJOJANČIOS SPALVOS

Tropinių peteliškių sodas gegužės 18 d. buvo atidarytas Clevelando zoologijos sodo šiltnamyje. Arti 400 gražių tropinių peteliškių kas savaitę atgabenamos iš Malajų salyno ir El Salvadoro kraštų. Specialioje vitrinoje rodomos peteliškių vystimosi stadijos. Tropinių peteliškių sodas, globojamas advokatų Buckley, King & Bluso firmos, veiks iki š.m. rugsėjo 5 d.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus. Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1994 M.

• RUGPJŪČIO 28 d. Kun. Juozapo Angelaičio 60-ties metų kunigystės sukakties ir 90-to gimtadienio pagerbimas. Šv. Jurgio parapijoje šv. Mišios 10:30 ryto.

• RUGSĖJO 18 d. Virginijos Bruožytės-Muliolienės koncertas. Rengia skautininkų draugovė ir Dievo Motinos parapija.

• RUGSĖJO 25 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilmų atidarymo šventė. Šv. Mišias celebruos vyskupas Edward Pevec Mišios 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• SPALIO 1 d. Pabaltijiečių vakaras. Rengia Clev. Pabaltijiečių komitetas (Lietuviai, latviai ir estai.)

American Fulbright Scholar
seeking to rent inexpensive room in Vilnius household from 9/94 to 6/95. English speaking and meals included a plus. Please call (216) 486-1503 ASAP!

APARTMENT FOR RENT
LAKE SHORE –185 St. Area
Modern, large 1 bedroom,
appliances, Air cond. Garage
included. Quiet bldg. No pets.
Lease. \$325 Call 338-3205

• SPALIO 8 d. Los Angeles vyrų kvarteto koncertas Rengia vyr. skaučių Židinys.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 19 d. L.K. Ramovės Lietuvos Kariuomenės Atkūrimo Minėjimas

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje pradž. 9:30 v.v.

1995 M.

• KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilmų uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

KUNIGO J. ANGELAIČIO PAGERBIMAS

Kun. J. Angelaitis gimė 1904 m. rugpjūčio 24 d. Smithon, PA. 1926 m. jis baigė Šv. Ignaco gimnaziją ir Istofo į Our Lady or the Lake seminariją. Tuo pačiu metu studijavo ir baigė John Carroll U-tą A.B. laipsniu. 1934 m. buvo iššventintas kunigu. Dirbo vikaru Clevelando Šv. Jurgio ir Akrono Šv. Petro parapijose. Nuo 1939 m. iki išėjimo pensijon klebonavo Dievo Motinos parapijoje. Ten 1950-1952 m. pastatė pagal arch. St. Kudoko projektą bažnyčią ir mokyklą. Dėka jo pirmojo paskyrimo Šv. Jurgio parapijon, šiai parapijai teko garbė jį pagerbti jo 60 m. kunigystės ir 90-jo gimtadienio šventėje. Ger.J.

Sekmadienį, š.m. rugpjūčio 28 d., Clevelando Šv. Jurgio parapijoje bus švenčiamos kun. Juozapo Pranciškaus Angelaičio 60 m. kunigystės ir 90 m. gimtadienio sukaktys. Kun. J. Angelaitis 10:30 val. ryto atnašaus padėkos Mišias, po kurių seks iškilmingi pietūs parapijos salėje. Pietų bilietai – \$25.00 asmeniui yra gaunami klebonijoje. Iš viso bus išplatinti 225 bilietai. Clevelandiečiai yra kviečiami dalyvauti Mišiose bei iškilminguose pietuose ir yra skatinami įsigyti bilietus prieš š.m. rugpjūčio 22 d. Bilietai nebus parduodami prie įėjimo. Informacijai ir stalams rezervuoti kreipkitės į kleboniją, tel. 431-5794.

★★★★

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

DR. BR. VAŠKELIS VIEŠI CHICAGOJE

Vytauto Didžiojo universiteto Kaune rektorius dr. Bronius Vaškelis, anksčiau gyvenęs Chicagoje, parvyko čia praleisti atostogas, po kurių vėl važiuos į Kauną baigti likusius du metus savo darbe. Jis savo išpuodžiais apie Vytauto Didžiojo universitetą pasidalino Pasaulio Lietuvių centre Lemonte surengtoje paskaitoje rugpjūčio 7 d.

SĖKMINGA "DRAUGO" GEGUŽINĖ

Liepos 31 d. prie dienraščio "Draugo" patalpų buvo surengta šiam leidiniui paremti gegužinė, kuri sutraukė didelį būrį tautiečių. Jie čia pramogavo visą sekmadienio popietę, kuri pasi-taikė labai graži. Susirinkusiems dainavo ir grojo iš Lietuvos atvykusieji tautiečiai: A. Barniškis, G. Bigenytė ir D. Guzelytė. Smagu, kad nevisi rengia "gegužines" prirūkytose salėse, o stengiasi eiti į lauką, kur joms ir priklauso.

LIETUVOS VYČIŲ ORGANIZACIJOS SEIMAS

Lietuvos Vyčiai yra senosios išeivių kartos katalikiška organizacija, kuri savo metinį seimą šį kartą buvo surengusi Chicagoje. Jis buvo prarastas rugpjūčio 4-7 dienomis Chicago miesto centre-Marriott viešbutyje. Seimo pasirinktas šūkis bu-

vo: "Mūsų kilmė – mūsų stiprybė". Buvo suvažiavę daugiau negu šimtinė žmonių iš visos Amerikos. Taip pat buvo gražus būrys ir vietinių žmonių. Šalia posėdžių buvo ir kultūrinis vakaras – koncertas ir kitos pramogos.

PATENKINTI PASIRODYMAIS LIETUVOJE

Į Chicagoją jau sugrįžo keli šimtai tautiečių, kurie dalyvavo Lietuvoje įvykusioje Dainų šventėje, o taip pat ir tuo metu vykusiuose kituose renginiuose. Jie labai šiltai atsiliepia apie ten buvusius renginius. Daugumas iš jų gerai kalba ir apie gyvenimą šių dienų Lietuvoje. Ypatin-gai gerais žodžiais jį apibū-dino JAV Lietuvių Tautinės sąjungos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, savo išpuodžius pa-pasakojęs "Margučio" radijo programoje.

BUVO MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

"Dainavos" stovykloje liepos 24 d. užsibaigė 28-ji Mokytojų studijų savaitė, kurion buvo suvažiavę 110 žmonių. Beje, čia buvo ne vien tik mokytojai, bet ir daugiau negu 30 jaunimo, dalis iš jų norinčių išmokti lietuviškai. Čia buvo iškla-usyta eilė paskaitų, vyko dis-kusijos grupėse. Dalyvavu-sieji teigia, kad šie kursai bu-vo labai naudingi.

Ed. Š.

A. A.

HENRIKAS BITĖNAS

gyveno New Jersey, mirė 1994 m. rugpjūčio 6 dieną. Nuliūdę liko žmona GENOVAITĖ, sūnūs ALGIMANTAS, VYTAUTAS, RAIMUNDAS ir ARŪNAS. Užjaučiu ir kartu liūdžiu.

Antanas Kavaliūnas

JAV LB VISUOMENINIŲ REIKALŲ TARYBOS VEIKLOS ŽINIOS

(Atkelta iš 8 psl.)

ir U.S. – Baltic Foundation prez. Linas Kojelis. Tuo metu Lietuvon atvykusi dalyvauti Pasaulio Lietuvių Dainų šventėje, R. Narušienė kvietimą priėmė ir į priėmimą nuvyko iš Vilniaus.

###

JAV LB Visuomeninių reikalų taryba yra gavusi "Amerikos Balso" darbuotojus atstovaujančios profsąjungos pranešimą apie JAV valdžios svarstomus varijantus dėl "Amerikos Balso" radijo laidų į Baltijos valstybes. Pirmasis variantas apima šešių etatų panaikinimą "Amerikos Balso" lietuviškų radijo laidų skyriuje. Antrasis variantas kalba apie visišką radijo transliacijų į Lietuvą, Latviją ir Estiją nutraukimą. Prieš metus sėkmingai pasidarbavus, kad Laisvosios Europos radijo laidos į Baltijos valstybes nebūtų nutrauktos, JAV LB-nė ruošiasi protestuoti, jei būtų kėsiniamsi nutraukti ar gerokai apkarpyti Lietuvos demokratizacijai svarbias radijo laidas. Pirmieji žingsniai jau vykdomi – klausimas keliamas JAV Tautinio saugumo taryboje ir memorandume prez. B. Clinton.

###

Š.m. gegužės 23 d. Philadelphiajos LB valdybos atstovai pirm. Teresė Gečienė ir adv. Jonas Zerr, vienerius metus praleidęs Lietuvoje kaip Amerikos teisininkų sąjungos atstovas ir ten darba-vešis teisėsaugos srityje, dvi valandas kalbėjosi su Philadelphiajos Amerikos Žydų Komiteto vadovais bendradarbiavimo ir santykių derinimo klausimais. Philadelphiajos LB vadovybės kvietimu į pokalbį įsijungė ir JAV LB Visuom. reikalų tarybos pirm. Algimantas Gečys. Artimu laiku JAV LB VRT-ba išleis "position paper" lietuvių – žydų santykių klausimu.

###

JAV LB Krašto valdyba ir JAV LB Tarybos Prezidiumas sutarė laiko atžvilgiu suderinti LB visuomeninių studijų seminaro ir Baltimorės – Washingtono apylinkėje įvyksiančios JAV LB XV-sios Tarybos pirmosios sesijos ruošą. Seminarui pramatyta š.m. rugsėjo 16 d. (penkt.), o Tarybos sesijai rugsėjo 17 ir 18 d.d. (šešt. ir sekm.). Susitarimas suteikia galimybę LB Tarybos nariams asmeniškai išklaudyti Kongreso narių, valdžios pareigūnų, ir Washingtono veikiančių tyrimų institutų mokslininkų pranešimus kiek tai liečia JAV politiką Baltijos valstybių atžvilgiu, Lietuvai teikiamos paramos efektyvumą ir galimybes mobilizuoti gausesnę JAV paramą Lietuvai. Seminaro dalyvavimas atviras visiems visuomeniniais klausimais besidomintiems asmenims. Seminaro dalyviai taip pat yra kviečiami stebėti JAV LB Tarybos sesijos eigą. Seminaras ir Tarybos sesija vyks Arlington, VA esančiame Sheraton National viešbutyje. Keli pranešimai seminaro dalyviams vyks JAV Kongreso ir Baltųjų Rūmų patalpose.

###

JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos narei Inai Bertulytei – Bray tarpininkaujant, Lietuvos ambasadorius JAV-bėms dr. Alfonsas Eidintas š.m. spalio mėnesį yra pakviestas atvykti į Seattle, WA ir kalbėti World Affairs Council organizacijai. Washingtono universiteto Jackson School of International Studies dr. Eidintas skaitys dvi paskaitas ir taip pat susitiks su verslininkais investicijų Lietuvoje klausimais. Apsilankymą Seattle organizuojant talkina vietos LB apylinkės valdyba, kuriai vadovauja Jūratė Mažeikaite – Harrison.

###

JAV LB Visuomeninių reikalų taryba JAV Atstovų Rūmų pakomisijai užsienio pagalbos klausimais įteikė memorandumą įvertinantį Lietuvai teikiamos paramos efektyvumą. Aštuonių puslapių memorandume apžvelgiama visa eilė JAV teikiamos paramos programų. Ypač teigiamai įvertinta JAV Iždo ministerijos Baltijos valstybėms teikiama parama. Kitiškai pasisakoma kai kurių kitų programų klausimu. Iškeliama stoka kriterijų programų efektyvumui vertinti. Paremiama mintis programų teikimui angažuoti organizacijas šiuo metu teikiančias paramą Lietuvai.

LB Inf. (Alg. Gečys)

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Masilūnas L., Boston	8.00
Budzinaskas A., Waterbury	5.00
Paprockas B., Glendale	30.00
Bartkus P., Richmond H.	5.00
Sviderskis T., Lake Ariel	5.00
Žitkus C., Baltimore	10.00
Dzenkauskas V., Naperville	20.00
Brizgys VM., Chesterland	20.00
Žiedonis W., Wlby H.	10.00
Šilgalis E.R., Euclid	10.00
Citulis J., Cleveland	10.00
Bludžius S., Southfield	20.00
Rukuiža C., Berwyn	5.00
Skirmantas S., Santa Monica	5.00
Dabkus S., Canada	15.00
Šidlauskienė R., Richmond	20.00
"LITMA", Euclid	10.00
Apanius V., Chesterland	20.00
Lapėnas G., Dayton B.	15.00
Karaša N., Ormond B.	10.00
Navikas B., Mentor	10.00
Jackobs R., La Grange	3.00
Orantas JM., Roseville	10.00
Undraitis S., Lemont	10.00
Galdikas A., Los Angeles	10.00
Lembartas K., Pottstown	10.00
Žemaitis G., Cleveland	10.00
Baciulis A., Quincy	10.00
Bukšnis A., East Lansing	10.00
Macevičius M., Chicago	25.00
Drasutis A., Chicago	25.00
Biliūnas L.I., Mayfield Hts.	10.00
Špokas L., Crystal Lake	15.00
Žolynas O., Ormond B.	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

TRANSPAK

MAISTO SIUNTINIAI

Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Pinigai pervedami doleriais

Maisto siuntiniai, nuo \$39 – iki \$98.

RŪTA DEGUTIENĖ 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK

Dirbame nuo 1987

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629 Chicago tel. 312 436-7772
Populiariausias dienraštis Lietuvoje – "Lietuvos Rytas", metams \$149 oru.